

10
jaar

ChristenUnie

Verkiezingsprogramma
Gemeenteraadsverkiezingen 3 maart 2010

GELOVEN IN AMSTERDAM

Geloven in Amsterdam

De ChristenUnie gelooft in Amsterdam. Dat betekent in de eerste plaats dat wij ook in de Amsterdamse politiek proberen als christenen te handelen. De Bijbel is daarbij onze inspiratiebron. Daarin lezen we bijvoorbeeld dat we het goede moeten zoeken voor onze naaste, dat we goed moeten zorgen voor het milieu, dat het belangrijk voor een samenleving is om rust te nemen en dat we de talenten die we hebben moeten gebruiken voor onze ontwikkeling.

De ChristenUnie gelooft in Amsterdam. Dat betekent ook dat we van deze stad houden, en dat we het goede proberen te zoeken voor Amsterdam: werken aan een samenleving die ook echt een samenleving is, opkomen voor wat kwetsbaar is, en zorgen voor een leefbare stad.

Werken aan een samenleving die ook echt een samenleving is

We moeten het in Amsterdam samen doen. Arm en rijk, moslim en christen, jong en oud, Nederlander en migrant, man en vrouw. Daarvoor is het allereerst belangrijk dat we elkaar leren kennen. Dat kan door elkaar te ontmoeten in de wijken, op scholen, op sportverenigingen. De ChristenUnie wil de vergaande scheiding tussen bevolkingsgroepen aanpakken.

Als we elkaar leren kennen, zullen we elkaar ook meer begrijpen. Dat betekent echter niet dat we vervolgens ook alles van elkaar goedkeuren. Er gelden hier in Nederland geschreven en ongeschreven afspraken (bijvoorbeeld rondom omgangsvormen) waar we ons aan houden. Dat geldt voor alle Amsterdammers. Daarvoor is bij sommigen aanpassing nodig, in de eerste plaats door er keihard aan te werken de Nederlandse taal machtig te worden en daarnaast door volop deel te nemen aan de samenleving.

Het onderwijs kan in dit proces een belangrijke rol spelen. Maar het is ook van levensbelang voor de ontwikkeling van de Amsterdamse kinderen, en daarmee voor de ontwikkeling van onze stad. Daarom wil de ChristenUnie fors inzetten op onderwijs. En ook in Amsterdam komen wij op voor de vrijheid van onderwijs.

Die vrijheid van onderwijs is een groot goed in een stad met zoveel verschillende religies. Er zijn tienduizenden gelovigen in Amsterdam. Zij zetten zich op allerlei manieren in voor de samenleving. Dat is niet iets om bang voor te zijn ('ze willen ons vast bekeren') maar iets om te respecteren. Werk dat mensen vanuit hun diepste overtuiging doen is vaak namelijk heel vruchtbaar. Het is daarom ook aan de overheid christelijke en andere religieuze organisaties serieus te nemen.

Samenleven wordt makkelijker wanneer het ook economisch goed gaat met de stad. Daarom is het van het allergrootste belang dat mensen werk hebben. De ChristenUnie vindt dan ook dat er alles aan gedaan moet worden om Amsterdammers te begeleiden naar werk. Vooral jongeren verdienen hierbij extra aandacht. Wanneer mensen echt niet aan de slag komen of niet kunnen werken, moet de gemeente ruimhartig voor hen klaar staan.

Opkomen voor wie kwetsbaar is

In de Bijbel staat dat we moeten zorgen voor gevangenen alsof we samen met hen gevangen zaten, en voor mishandelden als voor mensen die net zo'n lichaam hebben als wij (Hebreeën 13:3). Die lijst kunnen we nog veel langer maken, zeker in Amsterdam. Zo willen we ook zorgen voor kinderen met weinig perspectief, omdat we weten hoe belangrijk het is om mooie vooruitzichten te hebben in het leven. Dat vooruitzicht missen veel mensen in Amsterdam: verslaafden, vrouwen die tegen hun wil in de prostitutie zitten, veel oudere mensen die niemand hebben die naar hen omkijkt, en zo zijn er nog veel meer groepen mensen te noemen. Natuurlijk hebben mensen in de eerste plaats een eigen verantwoordelijkheid, en als mensen er niet toe in staat zijn die verantwoordelijkheid te dragen, zou het prachtig zijn wanneer we als Amsterdammers voor zulke mensen klaar staan. Dat werkt namelijk veel beter dan wanneer het allemaal bij de overheid vandaan moet komen. We beseffen echter dat dit een ideaalbeeld is dat in veel gevallen ver van de werkelijkheid af staat. Daarom moet de gemeente zorgen voor een vangnet voor mensen die toch buiten de boot vallen, zodat niemand er in Amsterdam aan onderdoor gaat.

Zorgen voor een leefbare stad

Amsterdam moet een stad blijven waar we ons thuis voelen. Dat betekent in de eerste plaats dat er voor iedereen een geschikte woning moet zijn. Om dat te bereiken, zal er op de woningmarkt veel moeten veranderen. De ChristenUnie durft die verandering aan.

Om ons op ons gemak te kunnen voelen is het ook belangrijk dat we ons veilig voelen. Gelukkig daalt de criminaliteit in Amsterdam, maar toch moet er nog veel gebeuren.

Leefbaar betekent ook schoon. We leveren in Amsterdam met z'n allen een grote bijdrage aan de vervuiling van het milieu. Dat kunnen we niet zomaar laten gebeuren. Daarom moeten we ingrijpen. Soms kan dat met maatregelen waarvan we nauwelijks iets merken, maar we zullen op sommige punten ook bereid moeten zijn iets in te leveren om ervoor te zorgen dat Amsterdam een schone stad blijft. Hier past voor de ChristenUnie geen doorgeslagen ideologie, maar gewoon nuchterheid: wat helpt nou echt om de stad schoner te maken?

Uit de Bijbel kunnen we geen pasklare ideeën over roefilters en studentenwoningen halen. De Bijbel is namelijk geen politiek handboek. Het betekent ook niet dat we bepaalde standpunten enkel en alleen hebben omdat het nou eenmaal in de Bijbel staat. We denken wel dat er hele wijze dingen in de Bijbel staan, maar waarom we die wijs vinden, beargumenteren we op zo'n manier dat we ook in discussie kunnen gaan met mensen voor wie de Bijbel niet dezelfde plaats heeft als bij ons. Dat is des te belangrijker in een stad waar verreweg de meeste mensen niet christelijk zijn, ook in de politiek. We weten dat we een kleine minderheid zijn, en in Amsterdam zijn veel meer minderheden. We zullen er samen moeten uitkomen, ook met mensen die hele andere uitgangspunten hebben. We hopen dat dit verkiezingsprogramma daar een aanzet toe biedt.

Inhoudsopgave

1. Samenleving	6
1.1 Sociale cohesie	6
1.2 Religie	7
1.3 Maatschappelijke organisaties	7
1.4 Integratie	7
1.5 Discriminatie	8
2. Jeugd en onderwijs	9
2.1 Voorschools onderwijs	9
2.2 Basisonderwijs	10
2.3 Middelbaar onderwijs	10
2.4 Hoger onderwijs	11
2.5 Kindermishandeling	12
2.6 Probleemkinderen/-gezinnen	12
2.7 Specifiek Amsterdams jongerenbeleid	13
3. Economie en werkgelegenheid	15
3.1 Recessiebeleid	15
3.2 Werkgelegenheid en werkloosheid	15
3.3 Bloeiende middenstand	16
3.4 Vestigingsbeleid	16
3.5 Haven en luchthaven	17
3.6 Rust	17
3.7 Overige	17
4. Sport en Cultuur	19
4.1 Cultuur	19
4.2 Sport	20
5. Zorg	21
5.1 WMO	21
5.2 Mantelzorg	22
5.3 Ouderen/vergrijzing	22
5.4 Prostituees	23
5.5 Dak- en thuislozen	24
5.6 Mensen met een beperking	24
5.7 Verslaafden	25
5.8 Armoede	25

6. Wonen en stadsontwikkeling	27
6.1 Woningbouwlocaties	27
6.2 Zuidas	28
6.3 Bedrijven	28
6.4 Groen en water	29
6.5 Woningmarkt	29
6.6 Wijken	30
6.7 Woningcorporaties	31
7. Verkeer, vervoer en infrastructuur	32
7.1 Voetgangers	32
7.2 Fietsers	32
7.3 Auto	33
7.4 Openbaar vervoer	35
7.5 Personenvervoer over water	36
7.6 Taxi	36
7.7 Goederenvervoer	37
7.8 Verkeersveiligheid	37
7.9 Overige	38
8. Milieu	39
8.1 Afval	39
8.2 Schone lucht	40
8.3 Zuinig met energie en water	40
8.4 Overige	41
9. Openbare orde en veiligheid	42
9.1 Politie	42
9.2 Project 1012	43
10. Overheid en organisatie	44
10.1 De plaats van kerken en andere religieuze instellingen	44
10.2 Stadsdelen	44
10.3 Helderheid naar de burger	45
10.4 Integriteit	45
10.5 Financiën	45
10.6 Overige	46

1. Samenleving

Een groot deel van de bewoners van Amsterdam is hier niet geboren. Zij zijn hier bewust naar toe gekomen. Geboren Amsterdammers zijn hier bewust gebleven. Omdat ze houden van de stad. We kiezen voor deze stad. We hebben plannen met ons leven in deze stad. Amsterdam kent een zeer diverse groep mensen met een enorme hoeveelheid idealen. De ChristenUnie ziet daarin de kracht van Amsterdam. De dragende kracht voor een samenleving, die niet alleen leefbaar is, maar waar steeds weer pareltjes opduiken. Niet de overheid draagt Amsterdam; de burger draagt de samenleving. De burger kan dat beter. Dat wil de ChristenUnie weer voor het voetlicht brengen. Dat wil de ChristenUnie nieuw leven inblazen. Dat is wat de stad nodig heeft. Ruimte voor haar idealisme. Dat betekent niet dat de overheid de handen af moet houden van de samenleving. De gemeente moet een goede visie hebben op waar Amsterdam heen moet, kijken waar goede initiatieven ontstaan die binnen die visie passen, en die initiatieven stimuleren. De overheid kan mensen niet dwingen zulke initiatieven te ontplooiën. Als er gaten vallen, moet de overheid daar inspringen.

1.1 Sociale cohesie

In Amsterdam komen veel culturen, geloven en idealen samen, die in vrede samenleven. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de burgers, maar de gemeente heeft een taak het vreedzaam samenleven te waarborgen. Dat betekent onder andere dat ontmoeting en uitwisseling moet worden gestimuleerd. Daarbij kan gedacht worden aan het verenigingsleven, buurtwerk en jongerenwerk.

- Met samenbindende voorzieningen zoals sportverenigingen, buurtwinkels en kinderboerderijen moet voorzichtig worden omgesprongen.
- De ChristenUnie pleit voor zoveel mogelijk kleinschalige, goed voorziene wijken en buurten. De burgers hebben dan de mogelijkheid elkaar bij de bakker, de groenteman, het sportzaaltje en een café te ontmoeten.
- In die buurten moet de gemeente niet alleen zelf bepalen welke voorzieningen nodig zijn. Burgers moeten gestimuleerd worden zelf initiatief te nemen, en dergelijke initiatieven moeten worden gesteund.
- Amsterdam is een cultuurstad. De ChristenUnie is hier trots op. Zij ziet voor de overheid vooral een taak in de steun van kleinschalige cultuuruitingen die toegankelijk zijn voor een breder publiek en zo een ontmoetingsplek kunnen zijn. Hierbij geldt dat betrokkenheid en creativiteit van nieuwe culturen bij bestaande activiteiten moet worden gestimuleerd.
- De overheid moet zich inspannen om gezinnen te winnen voor de stad. Zij bieden diversiteit en continuïteit.
- Het aangaan van contacten in de buurt kan door de gemeente gestimuleerd worden. Het bouwen van bijvoorbeeld studentenwoningen zonder gemeenschappelijke ruimtes druist juist tegen die doelstelling in.

1.2 Religie

De ChristenUnie kent de kracht van de religieuze motivatie van veel Amsterdammers en wil daar ruimte voor geven. Ook zij behoren tot de idealisten en zijn vaak bereid om bergen werk te verzetten vanuit een liefdevol hart. Kerkelijke vrijwilligers houden, samen met vele anderen, Amsterdam leefbaar. Amsterdam dient beter te beseffen wat de kracht is van het grote aantal gelovigen van allerlei soort binnen haar grenzen. Kerken en andere religieuze instellingen bieden gratis en gemotiveerd een grote bijdrage aan de samenleving.

- Levensbeschouwelijke organisaties mogen niet worden uitgesloten van gemeentelijke opdrachten: wanneer zij zich aan de wet houden en de opdracht goed kunnen uitvoeren, is er geen enkele reden om hen uit te sluiten.
- In overleggen met vrijwilligersorganisaties op het gebied van zorg en samenleven dienen kerken en andere religieuze instellingen in die buurt ook uitgenodigd te worden.

1.3 Maatschappelijke organisaties

Maatschappelijke organisaties zoals zorginstellingen en woningbouwverenigingen spelen een enorm belangrijke rol. De overheid heeft hen nodig om vrede, rust en veiligheid te creëren. De politiek dient hen te faciliteren. Niet enkel met geld, maar ook met kennis, netwerk en goede aandacht. Maar ook met een vinger aan de pols. Organisaties die te weinig gecontroleerd worden en in de fout gaan, zullen ergens verderop in het proces vanwege misstanden aan de schandpaal worden genageld. Dat is aan alle kanten contraproductief. Transparantie is hier het codewoord en dat mag de overheid eisen in ruil voor haar bijdrage.

- De overheid onderhoudt nauw contact met welzijnsorganisaties als er bezuinigingen ophanden zijn, zodat de dienstverlening optimaal blijft.
- Maatschappelijke instellingen die gesubsidieerd worden moeten een transparante klachtenregeling hebben.
- De overheid eist transparantie als zij organisaties steunt, ter bescherming van de maatschappelijke organisaties zelf. De situatie zoals we die kennen rond enkele woningbouwcorporaties mag niet weer voorkomen, waar mogelijk moet de gemeente daar een rol in nemen

1.4 Integratie

De ChristenUnie gaat uit van het verlangen bij Amsterdammers van buitenlandse afkomst om zelf te integreren. Hoe meer dit verlangen gefrustreerd wordt, hoe moeilijker het zichtbaar wordt. Het verlangen van de burger zelf moet gesteund worden. De overheid moet nauwlettend in de gaten houden, waar mensen zelf initiatief nemen.

- Amsterdam steunt de taallessen die gegeven worden door kerken en andere organisaties. Zij controleert de resultaten, niet de middelen, en gaat voor een groot gevarieerd aanbod door de burgers zelf. Instituten die aanzetten tot haat en geweld worden vanzelfsprekend uitgesloten van deze steun.

- Aan het einde van de inburgeringscursussen dient er een aanbod te zijn van opleidingen. Ook degenen die taalcursus geven, moeten ingelicht worden over de opleidingsmogelijkheden.
- De overheid stimuleert sporttoernooien en cultuuruitingen en steunt verenigingen, instellingen en bijeenkomsten die tot doel hebben integratie te bevorderen.
- De ChristenUnie wil segregatie tegengaan in wijken, op scholen en in de kinderopvang. Gedwongen vermenging is echter overbodig.
- Stadsdelen krijgen de verantwoordelijkheid om verschillende partijen die zich bezighouden met integratie met elkaar in contact te brengen.
- Voor Amsterdammers van buitenlandse afkomst is kennis van het Nederlands van levensbelang. Daarom moet de gemeente niet allerlei diensten in andere talen aanbieden, en ook zo weinig mogelijk gebruik maken van tolken. Wel moeten mensen die de taal nog niet machtig zijn verwezen worden naar organisaties die hen kunnen helpen.
- Wanneer er in Amsterdam gescheiden wordt ingeburgerd of gescheiden wordt gezwommen, betekent dat nog niet dat we op de knieën gaan voor de islam. Het heeft veel meer met pragmatisme te maken: wanneer vrouwen alleen kunnen inburgeren in klasjes zonder mannen, kun je niet zeggen: jij mag niet inburgeren want wij doen niet aan gescheiden klasjes.

1.5 Discriminatie

De ChristenUnie verzet zich tegen alle vormen van discriminatie op oneigenlijke gronden. Dit betekent echter niet dat de overheid mag ingrijpen in overtuigingen van mensen en groepen. De overheid is geen gedachtenpolitie en grijpt alleen daar in waar wettelijke overtredingen worden begaan.

- Zo moet er streng worden toegezien op het toelatingsbeleid in de horeca. De overheid moet discriminatie streng aanpakken.
- De ChristenUnie zal burgerinitiatieven ter emancipatie van achterstandsgroepen blijven steunen.
- Maatschappelijke stages moeten aangegrepen worden om jongeren te plaatsen buiten hun eigen context zodat ze ook met andere maatschappelijke groepen in aanraking komen.
- In de verschillende monitoren die de stad kent kan het welbevinden van minderheidsgroepen meegenomen worden om een beter zicht te krijgen op discriminatie.
- Naast een verbod op discriminatie is in de Grondwet ook de vrijheid van godsdienst verankerd. In die grondrechten zit geen rangorde, ze zijn beide even belangrijk. Dat betekent bijvoorbeeld dat er in het bijzonder onderwijs ruimte is voor een eigen toelatingsbeleid.
- Discriminatie van en geweld tegen homo's is een groot probleem, en het is goed dat daar aandacht voor is. De ChristenUnie vraagt zich wel af of harde confrontatie (bijvoorbeeld door de Gay Pride naar Slotervaart te halen) daar de beste oplossing voor is.

2. Jeugd en onderwijs

Een mensenleven begint in een gezin. Er hangt heel veel af van de eerste levensjaren, waarin het gezin verreweg de belangrijkste sociale omgeving van het kind is. Daar wordt de basis gelegd voor cruciale zaken als gedrag, waarden en normen, taal, en gezondheid. Voor de ChristenUnie staat het gezin dan ook centraal.

Wanneer kinderen wat ouder zijn, krijgen ze onderwijs. 'Als je scholen bouwt, kun je gevangenissen sluiten', zegt men wel eens. Dat is sterk overdreven, maar het is wel duidelijk dat mensen die door goed onderwijs perspectief hebben in hun leven ook meer in staat zijn iets te maken van dat leven. Bovendien profiteert de samenleving op allerlei manieren van goed onderwijs. Investerings in onderwijs verdienen zich dan ook ruimschoots terug. Hoewel de invloed van de gemeente op het onderwijs klein is, is het goed dat Amsterdam op bepaalde punten bijspringt. Dat moet ook zo blijven. Voor veel kinderen geldt dat, gelet op de gezinsomstandigheden, al vóór de geboorte een voorspelling kan worden gedaan over de kansen die ze zullen krijgen. Hierbij spelen factoren als armoede, slechte beheersing van het Nederlands en verslaving van één van de ouders een rol. Dat betekent dat in Amsterdam veel kinderen worden geboren van wie we bij voorbaat kunnen zeggen dat er een gereede kans is dat ze vroeg of laat in de criminaliteit zullen belanden, of wellicht mishandeld zullen worden. De ChristenUnie wil zich ervoor inzetten dat kinderen aan het te verwachten patroon ontkomen. Daarvoor zal soms stevig moeten worden ingegrepen, ook áchter de voordeur. Helaas is daar in sommige schrijnende gevallen niet aan te ontkomen. De belangen van het kind moeten immers centraal staan. Dat neemt niet weg dat de eerste verantwoordelijkheid voor opvoeding en welzijn van kinderen bij de ouders ligt.

2.1 Voorschools onderwijs

Beheersing van het Nederlands is een belangrijke voorwaarde om te kunnen slagen in het onderwijs en later op de arbeidsmarkt. Bovendien kan het een sociaal isolement voorkomen, en is het goed voor de integratie van verschillende bevolkingsgroepen. Aangezien kinderen een taal beter oppakken wanneer ze jonger zijn, moet daar al vanaf de geboorte aandacht voor zijn.

De consultatiebureaus spelen een belangrijke rol: het is de enige plek waar bijna ieder kind komt vanaf de geboorte. Consultatiebureaus moeten in staat worden gesteld het risico op taalachterstand te herkennen, zodat ze kinderen kunnen doorverwijzen naar de voorschool. Op deze voorschool kunnen grote stappen gezet worden. Ook kunnen consultatiebureaus wijzen op het belang van beheersing van het Nederlands door de ouders; de bureaus moeten daarom ook goede contacten hebben met aanbieders van Nederlandse lessen.

- Leidsters in peuterspeelzalen en voorscholen moeten het Nederlands goed beheersen.
- De gemeente moet erop toezien dat er voldoende peuterspeelzalen zijn.
- Om ervoor te zorgen dat kinderen de Nederlandse taal beheersen, moeten ook de ouders geholpen worden te leren lezen en schrijven.

2.2 Basisonderwijs

De vrijheid van onderwijs is een groot goed. Ouders kunnen een school van de richting naar keuze oprichten, en hun kinderen daar onderwijs laten volgen. Dat heeft ook gevolgen voor de spreiding van kinderen. Het maken van scholen tot een afspiegeling van de buurt moet bereikt worden door het opkrikken van de kwaliteit van zwakke scholen, niet door ouders de keuze voor een bepaalde school te ontnemen.

- De gemeente faciliteert ruimhartig het leerlingenvervoer, dat noodzakelijk is om de vrijheid van onderwijs te waarborgen en om ervoor te zorgen dat kinderen naar het bijzonder en speciaal onderwijs kunnen. Dat betekent ook dat indien nodig naast de chauffeur een begeleider beschikbaar moet zijn.
- De onderwijsinspectie is er voor de kwaliteitscontrole. Wanneer een school slecht presteert, moet de gemeente wel met de school in gesprek. In het uiterste geval kunnen bepaalde vormen van steun worden ingetrokken.
- De helft van de zwakke scholen in Amsterdam doet op dit moment mee aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Dat is mooi, maar het is nog niet genoeg.
- De overheid moet voorzichtig zijn met het overhevelen van allerlei taken naar het basisonderwijs. Op de basisschool leren kinderen in de eerste plaats gewoon taal en rekenen. Wanneer de overheid scholen wil inschakelen voor zaken als verbetering van het voedingspatroon, seksuele voorlichting en dergelijke moet de overheid dat zelf zó faciliteren dat de school er niet onder lijdt.
- Op het gebied van taal presteren Amsterdamse basisscholen nog ver onder het Nederlandse gemiddelde. Daar moeten meer middelen voor vrijgemaakt worden, al heeft de gemeente die verplichting niet.
- Scholen moeten ingericht kunnen worden als Brede Scholen.
- Een zogenaamde 'kopklas' (een extra klas na groep 8) blijkt bijzonder geschikt om achterstanden weg te werken. Die mogelijkheid moet beter worden gefaciliteerd.
- De gemeente stimuleert dat onderwijzers op huisbezoek gaan, zodat zij de omgeving van kinderen en hun gezinnen leren kennen.
- Veel schoolgebouwen zijn oud, en voldoen niet aan de eisen van deze tijd. Natuurlijk moeten ze niet zomaar afgeschreven worden, maar er moet wel rekening mee worden gehouden dat eventuele nieuwbouw ook een fikse kostenbesparing met zich mee kan brengen als het bijvoorbeeld om onderhoud en gebruikskosten gaat. Bovendien hebben oude schoolgebouwen ook nadelen voor kinderen: ze zijn bijvoorbeeld minder veilig en lokalen kunnen te warm, te koud of te vochtig worden.

2.3 Middelbaar onderwijs

Evenals het basisonderwijs is ook het middelbaar onderwijs cruciaal in de ontwikkeling van kinderen. Zij moeten zorgvuldig begeleid worden naar ófwel een baan ófwel een vervolgstudie. Tijdens de middelbare school verandert de leefwereld van kinderen. Scholen kunnen in dat proces sturen. De eerstverantwoordelijken blijven overigens de ouders. Het klaslokaal is geen gezinsvervanger, en als

jongeren drugs gebruiken, een alcoholprobleem hebben of in handen vallen van pooiers, zijn ook de ouders aan zet.

- Om te voorkomen dat bepaalde populaire scholen overvol raken en andere leegstromen, moet de gemeente duidelijke afspraken maken met de scholen over de kwaliteit. Verder moet er op basisscholen goede voorlichting zijn over de keuze voor het vervolgonderwijs.
- Alle Amsterdamse jongeren moeten óf werken (nadat zij een diploma behaald hebben), óf een startkwalificatie behalen, of in een traject naar werk of opleiding zitten.
- Op middelbare scholen moet veel meer seksuele voorlichting gegeven worden. Hier kan gewezen worden op de waarde van trouw, het risico van het beschouwen van seks als consumptieartikel, de gevaren van 'pooierboys' en de risico's die verbonden zijn aan onbeschermd seks. Er moet meer aandacht uitgaan naar de voorlichting voor jongens.
- Bij gemeentelijke aanbestedingen moeten afspraken gemaakt worden over stageplaatsen.
- Het midden- en kleinbedrijf krijgt ondersteuning bij het aannemen van stagairs.
- Bij gemeentelijke diensten moeten veel stageplekken en werkervaringsplekken beschikbaar zijn.
- Het is goed als kinderen rolmodellen hebben: onderwijzers moeten daarom zoveel mogelijk een afspiegeling van de bevolking zijn.
- Het is belangrijk dat jongeren leeftijdsgenoten uit verschillende culturen ontmoeten, om vooroordelen tegen te gaan en elkaar te leren kennen en waarderen. Daarom moeten uitwisselingsprojecten tussen Amsterdamse scholen worden gestimuleerd.
- De maatschappelijke stage voor middelbare scholieren moet verder ontwikkeld worden.
- De gemeente moet in convenanten met scholen afspraken maken over het uitbannen van alcohol op scholen tijdens welke gelegenheden dan ook.

2.4 Hoger onderwijs

Amsterdam trekt elk jaar weer meer studenten. Dat is goed voor het leven in de stad en bovendien heeft Amsterdam hogeropgeleiden nodig voor de kenniseconomie. Daarom moeten studenten het gevoel hebben dat ze welkom zijn. Overigens is de ontwikkeling dat steeds meer studenten thuis blijven wonen niet per se een slechte: Amsterdam heeft geen tekort aan hogeropgeleiden, terwijl dat buiten de Randstad wel steeds meer ontstaat.

- De ChristenUnie is voorstander van veel meer eenvoudige studentencplexen zoals die aan de Wenckebachweg, met betaalbare woningen waarmee de ergste nood gelenigd wordt.
- In de stadsdelen ten westen van de ring wonen nauwelijks studenten. Voorzieningen en geschikte woningen moeten hen ook daarheen trekken. Dat is goed voor de diversiteit.
- Het hoger onderwijs moet goed gefaciliteerd worden, omdat de stad kan profiteren van dergelijke kenniscentra. Daarom moeten deze instellingen ook goed in de stad geïntegreerd worden.
- Studenten moeten zich zo welkom voelen in de stad, dat ze ook betrokken worden bij de Amsterdamse samenleving, en zich niet alleen terugtrekken in de studentenwereld.

2.5 Kindermishandeling

Ook in Amsterdam hebben veel kinderen te lijden onder fysiek geweld, verwaarlozing of seksueel misbruik. De ChristenUnie wil dit voorkomen, en wanneer het wel gebeurt het zo goed mogelijk in kaart brengen en het kind in bescherming nemen.

- Er moet beter zicht komen op risicogezinnen. Wanneer één van de ouders verslaafd is, in de gevangenis zit of een gewelddadig verleden heeft moet zo snel mogelijk een inventarisatie van de risico's worden gemaakt en hulp worden geboden. Consultatiebureaus en scholen spelen hierbij een belangrijke rol.
- Net als in Rotterdam moeten in Amsterdam ambulancemedewerkers ook een meldplicht kindermishandeling krijgen. Het is een goede zaak dat tandartsen ook afgesproken hebben kindermishandeling te melden. Zo nodig kunnen zij hierbij door de gemeente geholpen worden.
- Fysiek geweld komt vaak voort uit onmacht. Daarom kan een opvoedcursus een goede stap zijn. Het programma 'Coach je kind' uit Slotervaart en Geuzenveld-Slotermeer lijkt succesvol te zijn.
- Gezinnen waar mishandeling voorkomt, verkeren vaak in een sociaal isolement. De ChristenUnie wil in de komende raadsperiode met deskundigen nadenken over hoe dat doorbroken zou kunnen worden. Organisaties als de ouderenbonden en buddyprojecten hebben hier al belangrijke stappen in gezet. In ieder geval moeten er mogelijkheden zijn elkaar op straat te ontmoeten, bijvoorbeeld bij de plek waar de kinderen spelen.
- Huiselijk geweld laat sporen na; zowel dader als slachtoffer hebben een veel grotere kans nog eens in een geweldssituatie terecht te komen. Natuurlijk gaat het hier om een misdrijf, en zo moet het ook aangepakt worden, maar er moet ook hulp zijn. In de eerste plaats voor het slachtoffer, maar ook voor de dader. Organisaties die zich inzetten voor bewustwording, discussie en weerbaarheid moeten gesteund worden.

2.6 Probleemkinderen/-gezinnen

Straatterroristen worden ze door sommigen zelfs genoemd: jongeren die in de criminaliteit terecht zijn gekomen, vaak na problemen op school en thuis. Het is begrijpelijk en terecht dat crimineel gedrag grote verontwaardiging oproept, maar wanneer de individuele gevallen bekeken worden, blijkt er vaak een ernstig en pijnlijk verleden achter schuil te gaan, of een bepaalde stoornis. Dat rechtvaardigt crimineel gedrag niet. Wel wordt het daardoor in perspectief geplaatst, en kan op een zinnige manier aan een oplossing worden gewerkt. Het doel moet altijd zijn dat kinderen weer zonder problemen bij het eigen gezin kunnen wonen.

Veel problemen beginnen klein. Voor zulke zaken is het belangrijk dat gezinnen kunnen aankloppen bij de Centra voor Jeugd en Gezin. Wanneer problemen complexer worden, moet in de Centra ook doorverwezen worden naar specialistische hulpverleners.

- Het is belangrijk dat ouders in probleemgezinnen aan kunnen kloppen voor opvoedingshulp. Zulke hulp kan wellicht uithuisplaatsingen voorkomen.
- Er moet speciale aandacht zijn voor éénoudergezinnen.

- Structureel spijbelen is een belangrijke indicator voor problemen. Dat moet hard worden aangepakt. Het mag in Amsterdam niet voorkomen dat notoire spijbelaars niet in beeld zijn bij hulpverleners. In de eerste plaats ligt hier een verantwoordelijkheid voor de ouders, maar de scholen moeten ook goed meewerken door verzuim nauwgezet te registreren. Doen ze dat niet, dan moeten daar consequenties tegenover staan.
- Amsterdam moet gebruik maken van de Verwijsindex om probleemgevallen op te sporen. De Verwijsindex is een systeem waarin verschillende professionals die met een kind werken kunnen aangeven dat een probleem speelt. Andere professionals met wie het kind te maken heeft, zijn daar dan van op de hoogte, en dan kunnen zij om de tafel gaan zitten om het te bespreken.
- Kinderen op wie het reguliere onderwijs echt geen grip heeft, moeten naar een speciale onderwijsinstelling.
- In Zeeburg is een proef geweest met het naar huis brengen van kinderen tot twaalf jaar die na tien uur 's avonds nog op straat rondhingen. Wanneer dat succesvol is gebleken, moet overwogen worden een dergelijke maatregel op meer plaatsen in te voeren.
- Om sociaal isolement tegen te gaan is het belangrijk dat ook kinderen uit minder welgestelde gezinnen de mogelijkheid hebben om op muziekles of een sport te gaan.
- Er moet in de maatschappelijke opvang meer plek komen voor jongeren.
- Er moeten voldoende huisvestingsmogelijkheden zijn voor alleenstaande tienermoeders, op plaatsen waar ook ondersteuning beschikbaar is.

2.7 Specifiek jongerenbeleid

De ChristenUnie wil specifieke aandacht besteden aan groepen jongeren van Marokkaans-Nederlandse afkomst en Antilliaans-Nederlandse afkomst. De komende jaren krijgt Amsterdam daarvoor extra middelen van het Rijk, op voorwaarde dat de gemeente daar eenzelfde bedrag bijlegt.

- De ChristenUnie wil jaarlijks de uitvoering van dit beleid monitoren middels gerichte tussentijdse evaluaties en prestatieafspraken met de stadsdelen. Wij willen dat voorafgaand aan de uitvoering nulmetingen zijn verricht zodat prestaties en inzet van gelden ook voldoende meetbaar en zo gewaarborgd kunnen zijn.
- Bij de uitvoering van dit beleid zal gericht en structureel input worden gevraagd van adviesorganen, zoals SABANA, het platform van Caribische kerken, en via jongerenbijeenkomsten en jongerenadviesorganen.
- Het huidige zorgaanbod is vaak nog erg 'Nederlands', en sluit te weinig aan op de genoemde jongeren. Daarom moeten zorgaanbieders gestimuleerd worden hun aanbod aan te passen aan de doelgroep. Dit moet ook in de aanbesteding een rol spelen.
- Kennisuitwisselingsprojecten met de Nederlandse Antillen en Marokko zijn belangrijk bij de aanpak van de problemen.
- De ChristenUnie wil voor deze jongeren experimenteren met één loket waarin de overheidsdiensten voor deze jongeren geïntegreerd zijn.

- Jongeren worden gestimuleerd om gericht te participeren in hun buurt. Zij zullen ook gericht gestimuleerd worden om jongerenprojecten voor hun buurt in te dienen en uit te voeren.
- Deze jongeren hebben rolmodellen uit de eigen kring nodig. Mensen die laten zien dat je het in Nederland kunt maken, ook als je van Marokkaanse of Antilliaanse afkomst bent.
- De ChristenUnie wil voor deze groepen een pilot opzetten waarbij huisvesting en begeleiding naar werk worden gecombineerd. In Dordrecht is dit een succes gebleken.
- In ontmoetingsplekken voor jongeren moet ruimte zijn voor entertainment en educatie.

3. Economie en werkgelegenheid

Voor de ChristenUnie is economische groei niet het hoogste doel. Dat plaatst ook de economische crisis die in 2008 zichtbaar werd in perspectief. Dat betekent niet dat er geen reden is tot bezorgdheid over de gevolgen van de crisis, zoals werkloosheid en inkomensdaling.

De verwachting van het CPB is dat de werkloosheid in 2010 bijna verdubbelt ten opzichte van 2009. Als geheel krimpt de economie, en het is onzeker wanneer deze negatieve tendens omgebogen wordt. Op zich is een correctie van de internationale welvaarts groei geen ramp, zeker als men bedenkt dat deze groei vaak niet duurzaam was en ook een oneerlijke verdeling van welvaart tussen het Westen en de rest van de wereld opleverde. Voor degene die de crisis raakt, blijft deze echter pijnlijk.

3.1 Recessiebeleid

Het verkiezingsjaar 2010 zal voor velen in het teken staan van de gevolgen van de financiële, economische en morele crisis. De ChristenUnie Amsterdam stelt voor om met een aantal specifieke maatregelen invulling geven aan de bestrijding van de verschillende crises.

- Investerings in gebouwen en infrastructuur moeten waar mogelijk vervroegd en versneld worden.
- Toerisme is een belangrijke bron voor werkgelegenheid in Amsterdam. Deze sector heeft behoorlijk te lijden onder economische crisis. De gemeente moet doen wat in haar vermogen ligt om de grote toeristische trekpleisters zo snel mogelijk weer volledig geopend te hebben voor het publiek (Rijksmuseum, Stedelijk Museum). Belangrijk bij dergelijke grote projecten is dat realistisch gepland en begroot wordt.
- In de discussie om ook de financiële sector weer een duurzame toekomst te bieden zou Amsterdam een voortrekkersrol mogen vervullen door het bevorderen van de komst van financieel-economische opleidingen met veel aandacht voor ethiek en duurzaam ondernemen. De grote Amsterdamse onderwijsinstellingen zouden hierin kunnen samenwerken.

3.2 Werkgelegenheid en werkloosheid

Werk is een belangrijk middel om de gaven die de mens gekregen heeft te ontplooiën. Bovendien draagt werken bij aan het ontwikkelen van een positief zelfbeeld en is het een goed middel om een inkomen te verwerven waarmee voorzien kan worden in de eigen levensbehoeften en die van anderen. Betaald werk is niet de enige nuttige vorm van werk, ook andere vormen moeten op hun waarde geschat worden. Huishoudens moeten zoveel mogelijk financieel zelfstandig zijn.

- De gemeente moet stimuleren dat er voldoende laaggeschoolde banen beschikbaar blijven. Hiermee is een toename van de jeugdwerkloosheid en verspilling van talent te voorkomen.
- De gemeente moet een actieve rol vervullen in het begeleiden van werklozen naar vacatures in de zorgsector, het onderwijs en de politie.

- Het opvoeden van kleine, nog niet schoolgaande kinderen en/of kinderen met een ernstige handicap of stoornis, moet als passend werk worden beschouwd voor alleenstaande ouders. Stimuleer in die situaties verdere scholing en het aanvaarden van een deeltijdbaan.
- De gemeente moet bevorderen dat de werkgelegenheid beter aansluit bij de behoeften van de Amsterdamse beroepsbevolking. Hiermee wordt het woon-werkverkeer teruggedrongen. Amsterdam moet durven stimuleren dat werkgelegenheid die vooral veel forensen oplevert elders in de regio wordt gehuisvest. Amsterdam moet aantrekkelijk zijn voor hoofdkantoren; andere geledingen van bedrijven zouden beter in de regio gehuisvest kunnen worden.
- De Dienst Werk en Inkomen blijft een centrale dienst, maar de stadsdelen moeten een taak krijgen in de uitvoering.
- Microkredieten voor zelfstandige ondernemers kunnen een goed middel zijn om ondernemers te helpen zich te ontwikkelen.
- Er moet gebouwd worden voor het middenkader (politie, zorg, onderwijs) zodat deze mensen de stad niet verlaten.

3.3 Bloeiende middenstand

Amsterdam heeft een reputatie hoog te houden als het gaat om de grote diversiteit aan winkels, restaurants en andere faciliteiten in de binnenstad en de verschillende winkelkernen in de stadsdelen. Het is belangrijk de ondernemers te stimuleren om deze winkelgebieden aantrekkelijk en leefbaar te houden. Het gemeentelijk beleid moet gericht zijn op behoud van ruime faciliteiten in de stad.

- De gemeente moet proberen de binnenstad en de winkelkernen in de stadsdelen aantrekkelijk te houden door te voorkomen dat grootschalige detailhandel zich aan de rand van de stad of in omliggende gemeentes kunnen vestigen. Hiermee wordt ook de diversiteit in de stad bevorderd.
- Middenstanders moeten worden gestimuleerd zuinig om te gaan met energie.
- Regels voor ondernemers in de stadsdelen moeten zoveel mogelijk uniform gemaakt worden. Dat neemt niet weg dat bepaalde verschillen tussen bijvoorbeeld stadsdeel Centrum (waar de ruimte schaarser is) en stadsdeel Nieuw-West zullen blijven bestaan.

3.4 Vestigingsbeleid

Amsterdam is voor veel bedrijven de plek waar ze zich graag willen vestigen. Op zichzelf is dat een gunstige zaak. De stad moet kritisch blijven of al deze bedrijven wel een positieve bijdrage leveren aan de stad in de vorm van *passende* werkgelegenheid en in de vorm van duurzaamheid.

- Amsterdam moet internationaal concurrerend blijven als vestigingsplaats. Vooral hoofdkantoren zijn hier welkom. Belangrijk is dat Amsterdam ook een aantrekkelijke stad blijft om te studeren.
- Plaatsen als Schiphol en de bloemenveiling van Aalsmeer moeten met het openbaar vervoer 24 uur per dag bereikbaar zijn, zodat mensen die daar werken niet afhankelijk zijn van de auto.
- De bestaande bedrijventerreinen en kantorenparken moeten vitaal blijven, dat verdient de voorkeur boven nieuwbouw. De gemeente moet revitalisering bevorderen en zorgen voor een optimale ontsluiting door het openbaar vervoer.

3.5 Haven en luchthaven

De ChristenUnie is trots op de Amsterdamse haven en luchthaven. Die trots moet ons er echter niet van weerhouden er op een realistische manier mee om te gaan: wat is goed voor economie en milieu?

- Samenwerking van Schiphol met de luchthaven Lelystad verdient de voorkeur boven verdere uitbreiding van Schiphol. Dat is een goed middel tegen meer overlast, maar bovendien zorgt het voor werkgelegenheid waar het nodig is: in de buurt van Almere.
- In de Amsterdamse haven moet beter gecontroleerd worden op de illegale verscheping van afval naar buiten Europa.
- Er moet een debat komen over de privatisering van de Amsterdamse haven.
- De groei van de Amsterdamse haven (en de komst van een nieuwe zeesluis) is alleen zinvol als er niet alleen geschoven wordt met goederen, maar als het ook voor werkgelegenheid zorgt, als rekening wordt gehouden met het milieu en prestige geen rol speelt.
- De Amsterdamse haven is de grootste cacaohaven ter wereld. De gemeente moet zich zoveel mogelijk inspannen alle overgeslagen cacao fairtrade te laten zijn. Ook voor andere producten moet de gemeente op zoek gaan naar mogelijkheden om hier stappen in te zetten.

3.6 Rust

Het is goed voor de stad om op adem te komen. Dat kan vooral 's nachts en op zondag. Om dat te behouden, is het belangrijk dat winkeliers niet zomaar zelf kunnen beslissen wanneer ze hun winkel openstellen, en consumenten dus niet zomaar op elk moment van de week moeten kunnen winkelen. Wanneer iedereen z'n eigen rustmoment bepaalt, verdwijnt de collectieve rust, en wordt Amsterdam naar het voorbeeld van New York *a city that never sleeps*. Dat wil de ChristenUnie niet. Een andere reden daarvoor is dat veel (kleinere) winkeliers gedwongen worden te werken wanneer andere winkels op zondag open gaan: zij derven teveel omzet wanneer zij hun deuren gesloten houden. Dat resulteert er weer in dat het steeds vaker voorkomt dat personeel wordt gedwongen te accepteren dat ook op zondag gewerkt moet worden.

- Het goed dat Amsterdamse winkels op zondag zoveel mogelijk gesloten zijn, en dat ook festiviteiten zoveel mogelijk op andere dagen dan zondag plaatsvinden. Dat laatste voorkomt overigens ook onnodige extra inzet van politie en andere hulpdiensten op zondag.
- Amsterdam moet geen misbruik maken in de toerismebepaling van de Winkeltijdenwet. Bepaalde delen van de stad zijn toeristisch, maar dat geldt voor veel meer andere plaatsen niet. Bezoekers van het Museumplein of het Anne Frankhuis doen hun inkopen echt niet in Slotervaart of in Noord.
- De Winkeltijdenwet moet in Amsterdam gewoon gehandhaafd worden. Wanneer grootwinkelbedrijven illegaal toch de deuren openen op zondag, moet ingegrepen worden. Andere winkeliers blijken namelijk groot omzetverlies te lijden wanneer zij niet ook volgen.

3.7 Overige

- Amsterdam heeft een tekort aan hotels. Daarom moet de komst van hotels niet worden gefrustreerd, maar juist gefaciliteerd worden.

- De ChristenUnie is geen voorstander van privatisering van organisaties die een nutsfunctie hebben in de samenleving en waarin Amsterdam een aandeel heeft.
- Bij gemeentelijke aanbestedingen moet ook ruimte worden gereserveerd voor zzp'ers en kleine ondernemers.

4. Cultuur en sport

4.1 Cultuur

De aantrekkingskracht van Amsterdam is voor een deel gebaseerd op het unieke aanbod van historie, musea, architectuur en kunstcentra. Amsterdam is een stad waar inwoners genieten van het culturele aanbod en zich zo kunnen ontwikkelen op het gebied van kunst en cultuur. Amsterdam is ook een stad waar kunstenaars graag zijn, waar ze de ruimte krijgen om te werken en hun werk te exposeren en waar talent ontdekt en erkend wordt.

- Het is gewenst om meer informatie over monumenten en historische locaties te geven door middel van bordjes en plakkaats.
- De gemeente zet zich in voor het behoud en herstel van historische monumenten. De binnenstad heeft een grote rijkdom aan monumenten en die monumentale uitstraling moet worden gekoesterd. Nieuwe architectuur mag hieraan geen afbreuk doen. Culturele instellingen en manifestaties die de historie van de stad accentueren en uitdragen, mogen op onze steun rekenen.
- Bij de beoordeling van subsidieverlening aan culturele instellingen en evenementen is het belangrijk oog te hebben voor het bereik en de spreiding van de cultuurvoorzieningen, zodat alle inwoners kunnen genieten van kunst en cultuur in Amsterdam. Daarnaast kunnen ook de bezoekersaantallen, de waardering van de bezoekers, het educatief gehalte en de bijdrage aan de economie en aan de sociale cohesie in Amsterdam een rol spelen.
- Kunst in de openbare ruimte moet toegankelijk zijn voor burgers. Bij projecten in de openbare ruimte moeten burgers betrokken worden om zorg te dragen voor acceptatie, variatie en een brede toegankelijkheid.
- Kunstenaars mogen in vrijheid hun werk mogen doen. Maar als hun werk zichtbaar is in de openbare ruimte behoren zij zich bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid als het gaat om uitingen van geweld, discriminatie, godslastering of onzedelijkheid.
- De ChristenUnie streeft naar een gevarieerd en toegankelijk aanbod van cultuureducatie en amateurkunst, zodat alle inwoners die willen participeren in dit aanbod hiertoe ook in de gelegenheid worden gesteld.
- Door het aanbod van de openbare bibliotheek krijgen volwassenen en kinderen de gelegenheid om kennis op te doen en te werken aan hun ontwikkeling, zodat zij hun gaven nog beter in de samenleving kunnen inzetten. Daarom moet de bibliotheek voor iedereen bereikbaar en toegankelijk blijven en mogen de tarieven niet te hoog worden. Het is noodzakelijk om meer onderzoek te doen naar de behoefte aan de diensten van de bibliotheek.

4.2 Sport

Naast cultuur is ook sport belangrijk voor Amsterdam. Sport is niet alleen een goede oefening voor het lichaam, maar brengt mensen ook met elkaar in aanraking en draagt zodoende bij aan de sociale cohesie. Bovendien bevorderen sportverenigingen actief burgerschap door de organisatievorm en de noodzaak om vrijwilligers in te zetten. Tenslotte kan sportbuurtwerk bijdragen aan de verhoging van het leefklimaat in wijken met veel jongeren.

- Op straat moet veel ruimte zijn om te sporten. Schoolpleinen, kerkpleinen, sportaccommodaties moeten zoveel mogelijk opengesteld zijn om te sporten en te spelen.
- Sportvelden moeten niet alleen maar op jongens gericht zijn.
- Ook Amsterdamse groepen van buitenlandse afkomst, die nu nog veel minder sporten dan de autochtone bevolking, kunnen gestimuleerd worden te gaan sporten. Dat is goed voor de integratie, maar ook voor de gezondheid van de kinderen, die op dat gebied vaak wat achterlopen.
- Sportparken binnen de ring moeten worden behouden, en intensiever worden gebruikt, bijvoorbeeld door gebruik te maken van kunstgras en verlichting.
- Individuele sportbeoefening moet gefaciliteerd worden door aanleg en goed onderhoud van skeelerbanen, fietspaden, hardlooproutes en dergelijke.
- Veel sportclubs zijn afhankelijk van vrijwilligers. Die moeten daarom goed ondersteund worden door de gemeente.
- Subsidiëring of (indirecte) financiering van professionele sportbeoefening is geen taak van de (gemeentelijke) overheid. Het binnenhalen van grootschalige sportevenementen is wél een gemeentelijke taak.

5. Zorg

Er vinden fundamentele veranderingen plaats in de zorg. Overal moet bezuinigd worden, en de vergrijzing zorgt voor een toenemend beroep op zorg. Dit levert pijnlijke taferelen op als mensen niet meer de zorg krijgen die ze nodig hebben. Aan de andere kant ziet de ChristenUnie goede dingen ontstaan. Allerlei vrijwilligersorganisaties doen van zich spreken. Kerken steken extra handen uit. Er is aandacht voor de vrijwilliger. En dat is terecht, want de samenleving heeft de vrijwilliger keihard nodig. Of het nu gaat om de mantelzorger of de medewerker van de voedselbank, ze zijn onbetaalbaar. De ChristenUnie erkent het enorme belang van de goedwillende Amsterdammer en beseft dat de overheid nooit zal kunnen wat zij doen. Helpen om niet, helpen enkel uit liefde. De taak van de overheid is de liefde van de Amsterdammers voor de medemens ondersteunen, verder helpen, aanvullen en stimuleren. Vrijwillige hulp is geen aanvulling op professionele hulp. Het is andersom. Op de eerste plaats komt de hulp van mens tot mens.

Dat betekent overigens niet dat de problemen worden afgeschoven op vrijwilligers. Veel zorg zal verleend moeten worden door professionals. Dat geldt zeker voor specialistische zorg, maar ook voor zorg aan mensen zonder familie en netwerk.

Vanuit deze benadering ziet de ChristenUnie de noodzaak van integratie van vrijwillige en professionele hulp. De opkomst van bijvoorbeeld gezinsmanagers en probleemgerichte aanpakken getuigen van een zoektocht naar effectiviteit. Hulpverleners en vrijwilligers signaleren vaak dat helpers langs elkaar heen werken. Dat moet veranderen en dat kan veranderen. Als we samenwerken als Amsterdammers, professionele helpers, bedrijven en vrijwilligers, dan kunnen we over enkele jaren melden dat er nog beter gezorgd wordt in Amsterdam.

- Vrijwilligersorganisaties moeten opgeroepen worden aan te geven waar zij gaten moeten laten vallen, daar moet de overheid inspringen.
- In de hulpverlening moeten veel rolmodellen en ervaringsdeskundigen ingezet worden, vooral wanneer het gaat om preventie.
- De ontwikkeling naar gezondheidscentra (met huisartsen, apotheken, fysiotherapeuten etc.) moet worden gestimuleerd. Hierdoor wordt zorg laagdrempeliger en werken disciplines beter samen.
- Wanneer zorgbehoevenden de regelingen niet weten te vinden die voor hen bestemd zijn moeten er geen nieuwe regels komen, maar moeten mensen geholpen worden de regelingen te vinden. Daarom is in ieder geval belangrijk dat de strijd wordt aangegaan met analfabetisme, maar ook met digibetisme.

5.1 WMO

Met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning wil de rijksoverheid meer zorgtaken uitbesteden aan gemeenten, omdat die dichterbij de burger staan. De ChristenUnie is overtuigd van de mogelijkheden die de WMO Amsterdam biedt. Hiermee is er een middel aanwezig om de specifieke kracht van de Amsterdammers te laten zien. Amsterdam is een stad van idealisten, die graag wat willen betekenen. Via de WMO moet de waardering ontstaan voor alle zorg die de burger nu al op zich neemt. De

ChristenUnie wil dan ook de WMO gebruiken om vorm te geven aan de sociale cohesie die er al is en nieuwe plannen stimuleren en ondersteunen.

- De gemeentelijke overheid moet vrijwilligersorganisaties ondersteunen bij het doen van hun werk. Gedacht kan worden aan administratieve zaken, promotie en fondsenwerving. Zo kunnen de vrijwilligers zich richten op de zorg.
- Vrijwilligersorganisaties moeten geholpen worden bij de aanvraag van WMO-gelden. Het is goed steeds vaker gebruik te maken van de stelregel dat als de vrijwilliger een aantal zaken regelt, de overheid daar een bepaald bedrag bijlegt. Dat is verstandiger dan ongelimiteerd geld rond te strooien.
- De overheid organiseert contactmomenten tussen vrijwilligersorganisaties en het bedrijfsleven om zo kruisbestuiving te bevorderen.
- De ChristenUnie wil dat het voor de burger duidelijk is waar hij of zij terecht kan voor zorg. Vrijwilligersorganisaties mogen niet geweigerd worden vanwege religieuze achtergrond of cultuur. Zij worden beoordeeld op de kwaliteit die zij bieden. De overheid kan het zich niet permitteren dergelijke zorg aan banden te leggen: wie zou het gat dat dan ontstaat moeten opvullen? Als religieuze organisaties slecht werk leveren, moeten ze vooral niet gefaciliteerd worden. Maar als blijkt dat ze iets goeds doen, kunnen we dat maar beter zo veel mogelijk stimuleren.
- De indicatiestelling is nog een enorme bureaucratische molen. Daarom moeten WMO-aanvragen die door professionals worden gedaan, sowieso worden gehonoreerd, en slechts steekproefsgewijs gecontroleerd. Het CIZ moet voldoende capaciteit hebben.
- De overheid dient de komende jaren scherp oog te hebben voor de gevolgen en eventuele schadelijke werking van marktmechanismen en schaalvergroting in de zorg. Waar de zorg heeft te lijden onder de vrije markt, dient zij in te grijpen.

5.2 Mantelzorg

De druk op mantelzorg wordt groot door privatisering (die vaak resulteert in duurdere zorg) en bezuiniging. Mantelzorg is moeilijk blijvend op te brengen en veel mantelzorgers lopen het risico overbelast te raken. De gemeente erkent en waardeert de enorme inzet van mensen voor hun naasten en wil die inzet van harte ondersteunen.

- De ChristenUnie wil intensief onderzoek naar de behoeften van mantelzorgers en hen zoveel mogelijk ondersteunen.
- De gemeente moet de ontwikkeling van passende en voldoende respijtzorg (vervanging van mantelzorgers zodat die op adem kunnen komen) stimuleren. Respijtzorg kan vaak niet door vrijwilligers opgevangen worden, in dat geval moeten professionals dit op zich nemen.
- De gemeente moet het mantelzorgerschap onder Amsterdammers promoten.

5.3 Ouderen/vergrijzing

Het aantal ouderen in Amsterdam groeit. De gemeente wordt verantwoordelijk voor steeds meer facetten van die zorg. Uitgangspunt van de ChristenUnie is dat de kwaliteit van zorg niet achteruit gaat

wanneer de gemeente er verantwoordelijk voor wordt. Verder is het belangrijk dat er tussen de stadsdelen geen verschillen ontstaan in de kwaliteit die geleverd wordt.

- Ouderen die te maken hebben met de WMO moeten worden specifiek geholpen worden met hun vragen, hiervoor kunnen bijvoorbeeld ouderenbonden kunnen worden ingezet.
- De overheid mag de eigen verantwoordelijkheid voor budget nooit zien als kans om te bezuinigen.
- De ChristenUnie wil dat organisaties die met ouderen werken (ouderenbonden, GGD, diaconieën) hun aanbod op elkaar laten aansluiten en waar nodig signaleren, doorverwijzen en samenwerken. Dit om ervoor te zorgen dat zo weinig mogelijk mensen in een situatie van eenzaamheid terecht komen.
- De gemeente dient ervoor te zorgen dat iedereen die problemen rondom eenzaamheid kan signaleren zo goed mogelijk op de hoogte is van de bestaande vrijwilligersorganisaties.
- Verzorgingshuizen kunnen meer een buurtfunctie krijgen: restaurants, activiteiten en andere voorzieningen zouden mensen uit de buurt kunnen trekken, waardoor het sociale isolement van bewoners kan afnemen, sociaal isolement in de buurt wordt tegengegaan en wellicht meer vrijwilligers geworven kunnen worden.
- Verpleeg- en verzorgingshuizen moeten hun diensten ook aanbieden aan thuiswonenden. De gemeente zal onderzoeken in hoeverre zij de verpleeg- en verzorgingshuizen hiermee met gelden uit de WMO kan ondersteunen.
- In principe moet de gemeente ernaar streven bewoners zo lang mogelijk in hun eigen omgeving, thuis, te laten wonen. Dit moet echter geen doel op zich zijn. Verantwoorde zorg moet wel gewaarborgd kunnen worden.
- Kleinschalig wonen is mooi, en de mogelijkheid daartoe moet ook zeker geboden worden. Wanneer echter overal in de stad kleine wooneenheden verspreid zijn, is het moeilijk efficiënt zorg te verlenen. Het Flevohuis laat zien dat meerdere kleinschalige woonvoorzieningen ook in één complex georganiseerd kunnen worden.

5.4 Prostituees

Het schoonvegen van de Wallen op alle mogelijke manieren wordt toegejuicht door de ChristenUnie. Toeristen die Amsterdam bezoeken om de Wallen, beschouwt de ChristenUnie als ramptoeristen. De humanitaire rampsituatie op onze eigen stadswallen dient met zoveel mogelijk middelen bestreden te worden.

- Amsterdam moet ervoor pleiten dat prostitutie weer verboden wordt. De legalisering blijkt het misbruik van vrouwen niet tegen te gaan. Verder is de afgelopen jaren de illegale prostitutie toegenomen, evenals de criminaliteit in deze sector. Tot slot geeft de overheid met legalisering een verkeerd signaal af aan de samenleving met betrekking tot de seksuele moraal.
- De overheid zorgt voor goede en toegankelijke uitstapprogramma's.
- De Amsterdamse overheid blijft stevig ideële organisaties als het Scharlaken Koord die aantoonbaar goed werk leveren subsidiëren.

- Organisaties die effectieve projecten tegen vrouwenhandel opzetten, kunnen op steun van de overheid rekenen.
- Initiatieven tot hulp aan bezoekers van prostituees worden door de gemeente gefaciliteerd. Mochten daar initiatieven voor bestaan dan juicht ze die toe.
- Zolang er geen verbod op prostitutie komt, moet Amsterdam pleiten voor het verhogen van de prostitutieleeftijd naar 21 jaar. Niet dat prostitutie daarmee ineens een normaal beroep wordt, maar daarmee wordt in ieder geval voorkomen dat onvolwassen jongens en meisjes legaal in de prostitutie terechtkomen.
- Wanneer 'ramen' of bordelen gesloten worden, moet goed gemonitord worden wat er met de vrouwen gebeurt. Alleen maar sluiten is geen optie.
- De ChristenUnie pleit al jaren voor strafbaarstelling van de 'klanten' van illegale of minderjarige prostituees. Wanneer dit gerealiseerd wordt, dient er in Amsterdam stevig op gehandhaafd te worden.

5.5 Dak- en thuislozen

Onze stad heeft een zorgplicht. De ChristenUnie beaamt dit volmondig. Opvang en hulp aan mensen op onze stoep heeft een hoge prioriteit bij de ChristenUnie. Aan de eerste opvang mogen geen voorwaarden verbonden zijn. Niemand mag hier in de Amsterdam creperen omdat de elementaire levensbehoeften geweigerd worden.

- Een basisniveau van opvang en maatschappelijke zorg moet ook beschikbaar zijn voor mensen van buiten Amsterdam. Niet de cliënt moet verplaatst worden, maar de geldstroom. De ChristenUnie wil dat thuisgemeentes van buitenstedelingen financieel bijdragen aan hun opvang in Amsterdam.
- De versnipperde aanpak van zoveel hulpinstellingen is de ChristenUnie een doorn in het oog. Dak- en thuislozen moeten de mogelijkheid hebben om op de plekken waar ze al komen informatie te halen en contact te leggen met hulpverleners. Als daklozen ondergebracht zijn, zijn we niet klaar, dan begint de zorg pas.
- Er mogen geen (vergaande) condities worden gesteld aan het verlenen van tijdelijke opvang. Eerst hulp, dan pas volgt er een papierwinkel.
- Bij het ontstaan van huurschulden moet veel sneller ingegrepen worden met schuldhulpverlening om uithuisplaatsing te voorkomen.

5.6 Mensen met een beperking

De ChristenUnie wil iedereen de mogelijkheid geven volop mee te draaien in de stad Amsterdam.

- Goede toegankelijkheid van de openbare ruimte, openbaar vervoer en gebouwen voor mensen met een beperking is noodzakelijk.
- Gemeentelijke diensten en informatie moeten er ook zijn voor mensen met een gehoor- of gezichtsbeperking.

- De overheid zet zich in om het taboe rond het hebben van een beperking dat in bepaalde gemeenschappen bestaat weg te nemen.

5.7 Verslaafden

Verslavingen zijn van alle tijden, en zullen ook altijd blijven bestaan. Dat betekent niet dat we ons er bij neer moeten leggen. In de eerste plaats moet er alles aan worden gedaan te voorkomen dat mensen in een verslaving vervallen. Dat kan door het sociale vangnet zo stevig te maken, dat bijvoorbeeld naar drank of drugs grijpen geen optie is. Belangrijk is verder dat jongeren niet te eenvoudig toegang hebben tot genotsmiddelen.

- Professionele zorginstellingen moeten contact leggen met de relevante vrijwilligersorganisaties uit hun vakgebied om effectief samen te werken.
- Alle vrije en medicinale verstrekking van drugs dient gepaard te gaan met de stimulans tot behandeling waarbij afkicken ook als optie wordt gezien.
- De ChristenUnie pleit voor goede voorlichting op scholen, tegelijk met een publiekscampagne waarin de gevaren van cannabis (die structureel worden onderschat) worden gecommuniceerd.
- De ChristenUnie is principieel tegenstander van het drugsgedooigbeleid. Zolang gedogen de realiteit is, moet de afstand tussen school en coffeeshop volgens de landelijke richtlijn op 250 meter gesteld worden, daarbij moet de leeftijdsgrens streng gehandhaafd worden.
- De ChristenUnie pleit ook voor een strenge leeftijdscontrole in supermarkten en café's wat betreft de aankoop van alcohol. Het zou goed zijn wanneer de minimumleeftijd voor het kopen van alcohol naar achttien jaar gaat.
- De gemeente moet in gesprek met horecaondernemers over de schadelijke gevolgen van happy hours.
- Er moet meer geld naar het bekendmaken van mogelijkheden tot zelfhulp.
- Het moeilijker toegankelijk maken van genotsmiddelen blijkt helemaal niet noodzakelijk te leiden tot een trek naar de illegaliteit. Het paddoverbod dat in 2008 is ingevoerd, blijkt bijzonder succesvol.
- Op veel meer plaatsen waar overlast is, moeten blowverboden worden ingesteld.
- De aanpak van drugsdealers en hennepplantages dient prioriteit te hebben.
- Een groeiend probleem is computerverslaving. Wellicht ligt hier een grotere rol voor de verslavingszorg.

5.8 Armoede

Armoede is een groeiend probleem in Amsterdam. Middelen zijn er wel, maar omdat er geen coördinatie plaatsvindt vervallen teveel mensen onnodig in diepe schulden. Effectieve aanpak hiervan kan door het samenwerken van diverse organisaties, professionele én vrijwillige.

Geldproblemen kunnen elkaar versterken: kinderen gaan al jong werken om bij te dragen aan het gezinsinkomen, en bovendien wordt een opleiding te duur gevonden. Daardoor verdwijnt het perspectief op een hoger inkomen.

Ongetwijfeld geldt dat een deel van de mensen in armoede daar zelf verantwoordelijk voor is. Dat betekent niet dat we die mensen maar met de problemen moeten laten zitten, daar is niemand bij gebaat.

- Schuldhelpverlening, voedselbanken en zorgorganisaties moeten gecontroleerd worden op hun daadwerkelijke samenwerking met elkaar.
- De gemeente neemt het initiatief om een coalitie voor armoedebestrijding bij elkaar te roepen. De coalitie bestaat uit partners in de Amsterdamse samenleving, zoals bedrijfsleven, scholen, woningcorporaties, verenigingen en kerken. Deze coalities moeten per stadsdeel worden opgezet.
- Bij voedselbanken moeten lijnen gelegd kunnen worden naar bijvoorbeeld de schuldhulpverlening.
- Een uitkering krijgen brengt verplichtingen met zich mee. Het is goed wanneer mensen met een uitkering zich (vrijwillig) inzetten voor de stad. Hen daartoe dwingen kan echter averechts werken, dat levert ongemotiveerde en ongeïnspireerde mensen op.
- Alle Amsterdammers, niet alleen zij die van de bijstand leven, moeten actief gestimuleerd worden om ook op vrijwillige basis een nuttige bijdrage te leveren aan de samenleving. Het contact over de grenzen van afkomst en religie heen wordt op deze wijze ook bevorderd.
- Op middelbare scholen moeten lessen gegeven worden over omgaan met geld en budgetten om financiële problemen in de toekomst te voorkomen.
- Gemeentelijke armoederegelingen moeten er zijn, maar alleen mensen die het echt nodig hebben moeten daar aanspraak op maken. Zo bestaat er een groot verschil tussen studenten met weinig geld en ouderen met weinig geld. De laatsten hebben immers niet de kans er nog in inkomen op vooruit te gaan.
- Minima die zelf geen bereidheid tonen om mee te werken aan een hulpverleningstraject, moeten gekort worden, hoewel wel rekening moet worden gehouden met bijvoorbeeld kinderen.
- Naast rechtswinkels kan er ook geëxperimenteerd worden met budgetwinkels, laagdrempelige voorzieningen waar mensen advies kunnen krijgen over schulden en budgetteren. Deze zouden bemand kunnen worden door goed begeleide studenten. Deze budgetwinkels zouden speciale aandacht moeten hebben voor kwetsbare groepen, zoals gehandicapten.
- De gemeente moet nauw contact houden met woningcorporaties, energiebedrijven en zorgverzekeraars, zodat er inzicht is in de schuldenproblematiek. Schuldeisers moeten mensen uiteindelijk de keuze voorleggen: betalen of deelnemen aan een schuldhulpverleningstraject. Alleen een betalingsregeling is niet voldoende.
- Kwetsbare groepen, zoals gehandicapten, moeten extra aandacht krijgen als het gaat om schuldhulpverlening.

6. Wonen en stadsontwikkeling

De bevolking van Amsterdam blijft groeien doordat Amsterdam aantrekkelijk is voor mensen van buiten. Om die groei op te vangen moeten veel woningen gebouwd worden. Daarnaast neemt de behoefte aan woningen toe omdat er gemiddeld steeds minder mensen per woning wonen. Veel mensen wonen liever in de stad en dicht bij hun werk. Daarom moet een groot deel van de woningbouw in de Metropoolregio Amsterdam binnen de grenzen van de gemeente Amsterdam plaatsvinden, door verdichting van de bouw. Daarnaast moet ook in de omliggende gemeenten gebouwd worden. Almere is een belangrijke optie. Daar bijbouwen heeft echter als nadeel dat er tevens grote investeringen gedaan moeten worden in de verkeersinfrastructuur, zeker zolang er in de directe omgeving van Almere nog te weinig werkgelegenheid is.

Veel jongeren komen naar Amsterdam voor een opleiding of eerste baan. Velen vertrekken dan weer als dertiger met een gezin. Maar het moet ook mogelijk zijn dat mensen langer in Amsterdam blijven wonen. Er moet ook ruimte zijn voor gezinnen en ouderen. Dat betekent niet dat er alleen maar rijtjeswoningen met tuin en parkeerplaats gebouwd moeten worden. Het kan ook met slimme appartementen in aantrekkelijke, levensloopbestendige wijken. Amsterdam is voor iedereen, maar stedelijk leven vraagt inschikkelijkheid.

6.1 Woningbouwlocaties

Op een groot aantal locaties wordt al gebouwd, of zijn de plannen ver gevorderd. Er zijn echter nog meer woningen nodig. De locaties daarvoor, en het soort woningen, moeten op een slimme manier worden gekozen.

- Bouw waar mogelijk woningen in hoge dichtheid in het kerngebied (binnen de ring ten zuiden van het IJ). Veel mensen willen daar graag wonen. Er zijn mogelijkheden op het terrein van de Markthallen en in de Watergraafsmeer, maar er moet ook naar kleinere locaties gekeken worden.
- Buiten het kerngebied is de woningdichtheid momenteel erg laag. Daar moet vooral gebouwd worden op plekken waar al goed openbaar vervoer is (of komt).
- Belangrijk is dat er functiemenging komt op plaatsen die nu uitsluitend woongebieden zijn. Functiemenging kan ook door woningen te bouwen in kantoorgebieden, of door kantoren om te bouwen tot woningen.
- Er worden nu woningen gesloopt die slechts enkele tientallen jaren oud zijn. Nieuwbouw moet wél geschikt zijn voor de toekomst.
- Voor nieuwbouwwijken geldt dat veel ruimte te winnen valt wanneer er op straat minder plaats wordt gemaakt voor auto's. Door de auto's in garages onder te brengen kunnen er op dezelfde oppervlakte meer woningen gebouwd worden, en wordt de openbare ruimte aantrekkelijker.
- De groei van Amsterdam die in de komende decennia te verwachten is vraagt ook om investeringen in het openbaar vervoer en voorzieningen. Om dat te stimuleren is het een goed idee dat Amsterdam zich kandidaat stelt voor de Olympische Spelen in 2028.

6.2 Zuidas

Belangrijk in de plannen voor de Zuidas is dat de hoofdinfrastructuur (snelweg, spoor, metro) ondergronds wordt gebracht (dat kost miljarden), waardoor bovengronds een aantrekkelijke wijk kan worden gerealiseerd (waarmee je hopelijk die miljarden terugverdient). De Zuidas wordt nu gedomineerd door infrastructuur en kantoren, maar moet veranderen naar een levendige stadswijk op menselijke maat.

- Het plan voor het Dokmodel zoals uitgewerkt in de Visie Zuidas 2007 is in grote lijnen een goed plan. Het project kan echter alleen met steun van het Rijk worden uitgevoerd.
- Vanwege problemen met de financiering dreigt het Dokmodel nu niet uitgevoerd te worden. Een voor de hand liggende optie zou zijn de infrastructuur bovengronds te laten liggen, en zo goed mogelijk in te pakken tegen geluidshinder.
- Volgens inzichten van het Rijk moet echter het aantal sporen en rijstroken uitgebreid worden, en daarvoor is bovengronds geen ruimte. Redelijk zou zijn dat het Rijk alle meerkosten van de capaciteitsuitbreiding betaalt. De voorgestelde variant met bovengrondse tunnels is om meerdere redenen af te keuren: de verhouding tussen kosten en baten valt daarbij slechter uit dan in het oorspronkelijk plan, en het zorgt voor een heel groot en slecht in te passen obstakel in de wijk.

6.3 Bedrijven

In Amsterdam moet ook voldoende ruimte zijn voor bedrijven.

- Op bedrijventerreinen is verdichting mogelijk en daar moet gebruik van worden gemaakt: er woningen kunnen worden toegevoegd, of anderszins meer bedrijven op dezelfde ruimte door meerlagenbouw en ondergronds parkeren.
- Er moet zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van de faciliteiten op bedrijventerreinen: parkeergarages kunnen overdag door bedrijven worden gebruikt, 's avonds door eventuele bewoners.
- Veel soorten bedrijven kunnen gemengd worden met woningen (kantoren, kleine bedrijven). Boven winkels wonen moet gestimuleerd worden, ook voor de levendigheid. Daarnaast moeten benedenverdiepingen van woongebouwen in belangrijke straten zo gebouwd worden dat ze ook geschikt zijn voor bedrijven.
- Bedrijven die vanwege overlast of gevaar niet bij woningen in de buurt kunnen staan, worden bij voorkeur gevestigd bij soortgelijke bedrijven of op plaatsen waar vanwege Schiphol geen woningen mogen komen. Het Westelijk Havengebied moet zoveel mogelijk beschikbaar blijven voor havengebonden bedrijven.
- Als locaties worden gekozen, moet ook rekening worden gehouden met de functie: bij een ROC moet openbaar vervoer zijn, bij een kroeg moeten fusten geladen kunnen worden.

6.4 Groen en water

Voor een steeds dichter bebouwde stad zijn parken van groot belang. Die moeten daarom niet opgeofferd worden voor bebouwing. Water in de stad is nodig voor de regenwateropvang, voor natuur, en het maakt de stad ook aantrekkelijker.

- De kwaliteit van veel parken kan nog verhoogd worden, zoals in het Westerpark gebeurd is.
- Het groen buiten de stad krijgt ook steeds meer het karakter van parken. Dit geldt zeker voor de scheggen, de groene zones die ver de stad in steken. Die zorgen ervoor dat je van waar ook in de stad binnen tien minuten met de fiets voor je gevoel de stad uit kunt zijn. Die kwaliteit van Amsterdam moet beschermd worden.
- In de structuurvisie moet vastgelegd worden dat zuidzijde van de Gaasperplas niet bebouwd wordt. Dat is jammer van het groen, en ook niet nodig, gezien mogelijkheden elders in Zuidoost.
- Bij de hoofdgroenstructuur moet niet alleen rekening worden gehouden met recreatief gebruik, maar ook met ecologische verbindingen.
- Het IJ moet behouden blijven in zijn huidige omvang, zowel vanwege de waterbergingsfunctie als vanwege de typerende Amsterdamse uitstraling.
- Overwogen moet worden enkele gedempte grachten weer in de oude staat terug te brengen, grachten horen bij Amsterdam.
- De verharding (asfalt, baksteen) moet beperkt blijven, zodat regenwater makkelijk weg kan. Een mogelijkheid is de toepassing van 'groene daken'.

6.5 Woningmarkt

Door de huurregulering is een groot deel van de huurwoningen in Amsterdam slechts beschikbaar na jarenlang wachten. Daardoor komen huishoudens vaak niet in de meest passende woning terecht. Door het ontbreken van een markt voor kleine en middelgrote huurwoningen zijn er ook veel te weinig woningen voor jongeren. Als gevolg daarvan stagneert ook de doorstroming uit studentenkamers. Het huurbeleid wordt landelijk bepaald, maar de problemen doen zich het sterkst voor in Amsterdam.

- De hoogte van huren moeten afgestemd worden op de locatie, de gemeente moet daarop aandringen in Den Haag.
- Steeds vaker krijgen jongeren een huis aangeboden in ruil voor de verplichting zich in te zetten voor de wijk. Dat is een goede ontwikkeling.
- Nieuwbouw van sociale huurwoningen moet beperkt worden tot goedkope wijken. Er moet geen minimumpercentage sociale huurwoningen gehanteerd worden. In plaats daarvan moeten veel kleine koopwoningen worden gebouwd, en leegkomende distributiewoningen worden verkocht, zodat er voldoende aanbod is voor starters en huishoudens met lage inkomens.
- Er moeten minder beperkingen worden gesteld aan het splitsen van woonhuizen in appartementen.
- Leegstand van panden zou in Amsterdam gezien de schaarste niet mogen voorkomen. Nu is de angst voor krakers nog een goede prikkel om dat tegen te gaan. Gezien de nadelen die aan kraken kleven, is een kraakverbod een goede zaak. Wel moet de gemeente ervoor zorgen dat

huiseigenaren een sterke prikkel blijven ervaren om hun panden zo kort mogelijk leeg te laten staan. Zolang kraken legaal is, moet de gemeente erop toezien dat het volgens de regels verloopt, en dat overlast wordt tegengaan.

- Om leegstand te voorkomen moeten er meer mogelijkheden komen voor tijdelijke verhuur.
- De gemeente houdt grond zoveel mogelijk in eigendom, en geeft deze in erfpacht uit. Grond in de stad ontleent zijn waarde namelijk aan de omgeving. Ook is het zo eenvoudiger in de toekomst wijken te herstructureren.
- De grondprijzen moeten op een maatschappelijk optimaal niveau liggen, de gemeente moet de monopoliepositie niet misbruiken. De grond moet niet zo duur zijn dat de gemeente grond 'overhoudt', maar ook niet zo goedkoop dat alle grond gekocht wordt om te bebouwen.
- Gemeente en stadsdelen moeten energiebesparing door isolatie van bestaande woningen stimuleren. Voor huurwoningen ligt hier een belangrijke taak voor de woningcorporaties. Het is redelijk dat huurders iets meer huur gaan betalen als hun energierekening daardoor omlaag gaat.
- Gemeente en stadsdelen moeten erop toezien dat alle woningen een energielabel krijgen, zoals wettelijk verplicht is.
- Het is belangrijk dat niet alleen studentenwoningen gebouwd worden, ook andere jongeren moeten een huis kunnen krijgen.
- De gemeente moet alles in het werk stellen om uitbuiting van huurders te voorkomen, door voorlichting, de aanwezigheid van laagdrempelige juridische hulp en het hard aanpakken van zogeheten huisjesmelkers.
- Het is goed voor het straatbeeld wanneer onderhoud aan woningen zo veel mogelijk bloksgewijs plaatsvindt, zodat de uniformiteit van blokken behouden blijft. De gemeente moet kijken naar mogelijkheden om dit te stimuleren.

6.6 Wijken

Voor de bewoners en voor het goed functioneren van de stad is niet alleen de woning van belang, maar ook de woonomgeving. Mensen moeten zich thuis kunnen voelen binnen hun wijk.

- Zorg voor variatie in woninggrootte en -type binnen een wijk, zodat de bevolkingssamenstelling gevarieerd is en mensen een wooncarrière kunnen doorlopen binnen een wijk. Ouderen die hulpbehoevend worden, moeten zo lang mogelijk te midden van niet-hulpbehoevendenden kunnen wonen om de optie van burenhulp te laten bestaan. Contact tussen burenhulpverleners, juist ook met de hulpbehoevendenden onder hen, moet gestimuleerd worden.
- Achterstandswijken moeten worden aangepakt met een combinatie van verbetering van de openbare ruimte, verbetering van de woningen, functiemenging en sociaal beleid.
- Woningcorporaties moeten, wanneer ze daar de expertise voor hebben, de ruimte krijgen in gebiedsontwikkeling, maar het moet wel goed afgestemd worden met bijvoorbeeld het stadsdeel.
- In bestaande wijken met veel kleine woningen moeten woningen kunnen worden samengevoegd.
- Voor nieuwbouwprojecten binnen een bestaande wijk is het een goed idee te overleggen met buurtbewoners die overwegen naar die nieuwbouw te verhuizen. Dat vergroot de kwaliteit van het

ontwerp en de latere betrokkenheid van bewoners bij de buurt.

- Nieuwbouwwoningen moeten duurzaam zijn: energiezuinig, van duurzame materialen, goed geventileerd.
- Voor de leefbaarheid en sociale veiligheid is het goed als veel woningen een eigen voordeur aan de straat hebben. In hoge appartementencomplexen kan dat toegepast worden voor de benedenwoningen.
- Er moeten meer autoluwe gebieden ontwikkeld worden. Die zijn zeer aantrekkelijk voor gezinnen, omdat kinderen daar veilig kunnen spelen, maar ook voor andere groepen.
- Voorzieningen zoals winkels, scholen, en gezondheidscentra moeten in de wijken op loopafstand beschikbaar zijn.
- De openbare ruimte moet zorgvuldig ingericht worden. Wanneer allerlei verschillende diensten de openbare ruimte inrichten (de een doet afvalbakken, de andere fietsenrekken, de andere de wegen) moeten zaken goed afgestemd worden.
- Op zoveel mogelijk plaatsen in de stad moet gebruikt worden gemaakt van ondergrondse vuilcontainers.
- Overall in de stad kunnen postzegelparken aangelegd worden: kleinschalige openbare ruimte waar het goed verblijven is.
- Er moeten voldoende speelmogelijkheden zijn voor kinderen, maar ook voor voorzieningen voor tieners.
- Het aanwijzen van kanszones in Amsterdam (zoals in Noord en Zuidoost is gebeurd) lijkt succesvol te zijn: ondernemers worden gestimuleerd in een wijk te blijven of zich er te vestigen. Dat is goed voor de leefbaarheid.
- Behoud historische monumenten, in de binnenstad maar ook daarbuiten. Het gaat daarbij niet alleen om gebouwen maar ook om de stedenbouwkundige structuur.
- De ChristenUnie is tegen verstedelijking van bestaande dorpskarakters in Amsterdam, zoals die te vinden zijn in Driemond, Zunderdorp en Holysloot. Faciliteiten als een buurtsupermarkt moeten daar zoveel mogelijk behouden worden.
- Kerken die op zoek zijn naar een nieuwbouwlocatie, moeten de mogelijkheid krijgen te bouwen op plaatsen weer ze echt zichtbaar zijn voor de buurt.

6.7 Woningcorporaties

- De kerntaak van woningcorporaties moet zijn: woningen realiseren voor lage inkomensgroepen en anderen die niet zelfstandig in hun huisvesting kunnen voorzien.
- De gemeente moet er zicht op houden dat er een relatie blijft tussen huurders en corporaties.
- Omdat de corporaties de gemeente nodig hebben, kan de gemeente eisen stellen op het gebied van transparantie, beloningen en dergelijke.
- Corporaties moeten zich vooral richten op fysieke investeringen, en minder op sociale projecten. Daar zijn corporaties niet voor. Onderhoud en beheer kunnen wel gefaciliteerd worden door de corporaties, zoals al vaak gebeurt.

7. Verkeer, vervoer en infrastructuur

Verkeer is geen doel op zich, maar een middel. Mensen verplaatsen zich om anderen te ontmoeten en activiteiten te ontplooiën. Goederen worden vervoerd van de plaats waar ze geproduceerd worden naar de plaats waar ze nodig zijn. Vervoer heeft daarmee een belangrijke economische en sociale functie. Maar vervoer brengt ook allerlei kosten met zich mee: geld, tijd, ruimte, ongelukken, luchtvervuiling en geluidsoverlast. Het beleid moet er op gericht zijn het vervoer te faciliteren dat nuttig is voor Amsterdam en zijn inwoners, maar daarbij ruimtebeslag, onveiligheid en milieubelasting te beperken.

7.1 Voetgangers

Lopen is milieuvriendelijk, vraagt geen parkeerruimte, en is bovendien gezond. Omdat lopen de minste maatschappelijke kosten heeft moet de keuze voor lopen boven andere vervoerswijzen worden gestimuleerd.

- Voldoende brede en obstakelvrije trottoirs voor de voetganger zijn essentieel in de stad. Zo nodig moeten straten daarvoor autovrij en soms zelfs fietsvrij worden gemaakt. Aanleg van vrije fietspaden moet niet ten koste gaan van de ruimte voor voetgangers.
- Geef speciale aandacht aan veilige looproutes naar scholen.
- Bij de instelling van verkeerslichten dient terdege rekening te worden gehouden met voetgangers.
- Bij terrassen op de openbare weg moet ruimte en veilige doorgang vrij blijven voor voetgangers.

7.2 Fietsers

Fietsen is sneller dan lopen, maar vraagt wel stallingsruimte voor de fiets. Voor het vervoeren van meerdere kinderen of beperkte hoeveelheden goederen zijn bakfietsen en fietskarren handig. Voor fietsers is de opbouw van een fietsroutenetwerk belangrijk.

- Binnen de bebouwde kom horen brommers altijd op de rijbaan en niet op het fietspad. Dus ook bij grote autokruispunten.
- Als hoofdfietsroutes door een (bedrijven)park lopen moet er een alternatieve route zijn die ook 's nachts sociaal veilig is en waar zo nodig gladheidsbestrijding is.
- Bekijk systematisch waar door het aanleggen van een kleine verbindingsschakel (bijvoorbeeld een brug) een goede doorgaande route kan ontstaan.
- Woningen dienen zo veel mogelijk voorzien te zijn van een berging waarin je fietsen kunt stallen. In buurten waar die ontbreken zijn fietsenstallingen nodig.
- Voor bezoekers (en bewoners die hun fiets liever buiten zetten) zijn fietsenrekken op straat nodig. Het is belangrijk dat er overal voldoende rekken zijn, en van goede kwaliteit (fiets vast kunnen zetten, voldoende manoeuvreerruimte).
- Boodschappen doen moet lopend of op de fiets kunnen. Voor elke woning binnen de stad moeten daarom winkels voor dagelijkse levensbehoeften aanwezig zijn binnen een kilometer. Bij de winkels moeten volop fietsenrekken aanwezig zijn (in de wijken, niet in de Kalverstraat).

- Collectieve fietssystemen moeten bevorderd worden. Het meest kansrijk is de OV-fiets, die daarom veel steun verdient. Naast NS-stations zou deze ook beschikbaar moeten zijn bij enkele metrostations, busstations, parkeergarages en P&R-terreinen.
- Het verwijderen van ongebruikte fietsen moet veel frequenter gebeuren om fietsenstallingen vrij te houden.
- Fietsen die buiten de rekken staan mogen alleen worden weggeknipt wanneer er genoeg plek in de rekken is, of wanneer ze de doorgang belemmeren.
- Fietsen moet gepromoot worden. Goede fietsen van AFAC zouden betaalbaar moeten worden aangeboden aan minder bedeelden. Fietslessen zijn belangrijk, zowel voor kinderen als voor volwassenen.
- De elektrische fiets is in opkomst. Dat heeft voordelen (meer mensen gaan fietsen) maar ook nadelen (veel slechter voor het milieu dan gewoon fietsen). In ieder geval is het voor de verkeersveiligheid van belang dat de elektrische fietsen niet steeds sneller worden.
- Brommers zijn relatief vervuilend en heel vaak betrokken bij verkeersongevallen. De gemeente moet op zoek naar mogelijkheden om het gebruik ervan te ontmoedigen.

7.3 Auto

De auto is voor een deel van de Amsterdammers een cruciaal vervoermiddel, met allerlei voordelen ten opzichte van alternatieven zoals de fiets en het openbaar vervoer. De auto heeft echter ook enkele nadelen. In de eerste plaats neemt een auto nogal wat ruimte in. Al rijdend, zodat veel autoverkeer de stad drukker maakt, maar ook wanneer de auto geparkeerd staat. In de tweede plaats draagt het autoverkeer een flinke steen bij aan de Amsterdamse luchtvervuiling en gebruikt de auto veel meer energie dan het openbaar vervoer. De ChristenUnie wil daarom het gebruik van de auto terugdringen, maar wel stapsgewijs, vanwege de belangrijke plaats die de auto nu nog inneemt in het verkeer.

- Bezoekers van Amsterdam moeten zo weinig mogelijk met de auto de stad ingaan. Hoge parkeertarieven zijn daarom begrijpelijk, al lijkt het maximum inmiddels wel bereikt. Er moeten voldoende mogelijkheden komen om de auto buiten de ring achter te laten om vervolgens met het openbaar vervoer de stad in te trekken. Dit Park&Ride-systeem moet overigens niet zo goedkoop zijn dat niemand meer overweegt naar Amsterdam te reizen met het openbaar vervoer.
- Zorg voor voldoende mogelijkheden voor autodelen en autohuren.
- Als in winkelstraten met doorgaand verkeer ruimte tekort is doordat parkeerplaatsen gewenst zijn moet dat opgelost worden door eenrichtingsverkeer voor auto's, en niet ten koste van voetganger, fietser of OV.
- De jaarlijkse 'autovrije' dag kan beter worden afgeschaft. Deze symboolpolitiek kost veel geld en heeft weinig nut. Deze dag blijkt geen goed middel te zijn om mensen uit de auto te krijgen.
- Er zijn mensen die pleiten voor bredere toegangswegen naar Amsterdam. Dat heeft echter geen zin: dan kan er nog meer verkeer de stad in, en de stad staat vaak al muurvast.
- Dertigkilometerzones blijken goed voor veiligheid, doorstroming en milieu. Die kunnen op meer plaatsen worden ingesteld.

- Het zou goed zijn delen van het centrum (zoals de Dam) autovrij te maken. Dat kan door parkeergarages te bouwen aan de rand van het centrum.
- Dubbeltjeszones moeten afgeschaft worden. Enerzijds om korte autoritten te ontmoedigen, anderzijds om te zorgen dat er voldoende vrije parkeerplaatsen beschikbaar zijn, met name in winkelstraten. Via het stellen van een maximale parkeertijd in winkelstraten is er voor de klanten meer plek.
- Doorgaand verkeer dwars door het centrum moet voorkomen worden.
- Zolang rekeningrijden er nog niet is, kunnen parkeertarieven wellicht gedifferentieerd worden naar de mate van vervuiling door de auto.
- Amsterdamse grond is verschrikkelijk duur, op sommige plaatsen kost een metertje honderden euro's per maand. De parkeerplaatsen kosten daarentegen een schijntje: voor soms ongeveer een tientje per maand kunnen acht vierkante meters gehuurd worden. Dat is niet reëel. Verder is de parkeerdruk in grote delen van Amsterdam enorm. En gezien de grote vraag naar plaatsen, is het vreemd dat de prijs toch zo laag blijft. Ook blijft door de lage prijs voor een vergunning een prikkel uit om (ondergrondse) parkeergarages te realiseren bij nieuwbouwpanden. De huur daarvan is immers vele malen hoger dan de maandprijs van een parkeervergunning. Tenslotte is de verhouding tussen de bezoekerstarieven en de parkeervergunningen zoekgeraakt. Iemand die twee keer per maand een familielid bezoekt zou (als het mogelijk was) beter een parkeervergunning kunnen nemen dan elke keer per uur te betalen.
Het komt er daarom op neer dat autobezit op dit moment door de gemeente gesubsidieerd wordt, en daar wil de ChristenUnie mee stoppen. Daarom zullen parkeervergunningen in prijs moeten worden verhoogd. Dat moet per direct gelden voor nieuw uitgegeven vergunningen; al uitgegeven vergunningen kunnen in een periode van enkele jaren stapsgewijs duurder worden gemaakt. Daardoor zal de vraag afnemen. Wachtlijsten kunnen daardoor verdwijnen. Verder kan de ruimte die op straat ontstaat gebruikt worden voor andere zaken. Bijvoorbeeld voor terrassen, voor groen of voor spelende kinderen. En de grachtengordel zou ook sterk opknappen wanneer de auto's minder het beeld zouden bepalen.
- Voor mensen met een medische indicatie moet een parkeervergunning gratis blijven.
- In nieuwbouwwijken kunnen appartementenblokken of huizen met parkeergarages gebouwd worden. (Dat lukt zoals gezegd alleen wanneer op straat parkeren niet te goedkoop is.) Daarmee kunnen sommige kleine straten geheel autovrij worden gemaakt, wat grote voordelen heeft voor de veiligheid en de leefbaarheid.
- Overwogen moet worden meer parkeergarages te bouwen aan de rand van de oude stad (Surinameplein). Op dergelijke plaatsen kan het autoverkeer direct vanaf de ring A10 de garage in. Voorwaarde is wel dat er uitstekende OV-verbindingen en fietsenstallingen zijn.

7.4 Openbaar vervoer

Openbaar vervoer zorgt voor redelijk milieuvriendelijk vervoer van grote aantallen mensen in en naar de stad. Het neemt veel minder ruimte in dan de auto, en is op grote afstanden sneller dan de fiets. Een fijnmazig systeem met frequente verbindingen is belangrijker dan prestigeprojecten als de Noord-Zuidlijn.

- Frequenties moeten omhoog, om wachttijden te beperken maar vooral om het vervoer comfortabeler te maken. Overvolle trams en bussen zijn niet aantrekkelijk.
- Het huidige tramnet moet gehandhaafd blijven en uitgebreid worden. Drukke buslijnen binnen de ring moeten zo mogelijk omgezet worden in tramlijnen (15, 21, 22, 170). Diverse tramlijnen kunnen via de Zuidas doorgetrokken worden naar Buitenveldert en Amstelveen, mogelijk zelfs naar Uithoorn en Aalsmeer. Tram- en buslijnen moeten goed aansluiten op metro- en treinstations.
- De Zuidtangent moet versneld worden doorgetrokken naar IJburg. Er moet een nieuwe snelle verbinding komen van Zaandam via Noord naar IJburg.
- Het dagnet moet doorrijden tot minimaal 1:00 uur. Er moet in ieder geval goede aansluiting zijn op de reguliere treinen van de NS (dus niet de treinen van het nachtnet).
- Kleine busjes kunnen een oplossing zijn, zoals in Zuidoost. Het verdient echter de voorkeur daar de infrastructuur zo aan te passen dat gewone bussen de woonwijken en winkelcentra beter kunnen ontsluiten.
- Uitstoot van vervuilende stoffen door bussen moet beperkt worden, omdat bussen veel rijden, juist in de stad, en vanwege de voorbeeldfunctie van het OV. De eisen moeten echter niet zo streng worden dat de hoge kosten daarvan beperking van het voorzieningenniveau nodig maken.
- De OV-chipkaart mag geen drempel vormen voor gebruik van het openbaar vervoer. De kaart moet betrouwbaar en controleerbaar zijn. Voor incidentele gebruikers moeten losse kaartjes beschikbaar zijn, ook tegen een redelijk tarief in de voorverkoop. Het moet net als met de strippenkaart mogelijk zijn tegen een laag tarief bijvoorbeeld kinderen mee te nemen. De geldigheid van kaartjes mag niet beperkt zijn tot een bepaald vervoerbedrijf.
- Ook mensen die slecht ter been zijn (of met een andere beperking waardoor het gewone OV lastig is) moeten zich zonder auto kunnen verplaatsen. De huidige kwaliteit van de Stadsmobiel is onvoldoende. Onderzocht moet worden of een systeem met redelijk frequente buurtbussen (die onderling aansluiten) beter werkt.
- Er moet strenger worden gehandhaafd in het openbaar vervoer, en daarbij mag vaker gebruik gemaakt worden van controleurs in burger, om de pakkans te verhogen.

De gemeente en de stadsdelen moeten de voorwaarden scheppen voor een goed openbaar vervoer.

- Ruimtelijke ontwikkelingen moeten afgestemd worden op openbaar vervoer.
- De doorstroming moet gewaarborgd worden door waar nodig vrije bus- en trambanen aan te leggen en door verkeerslichtbeïnvloeding.
- Stadsdelen moeten streng toezien op de beschikbaarheid van infrastructuur voor tram en bus.

- Verkeersmaatregelen van stadsdelen mogen niet leiden tot hogere exploitatiekosten of lagere kwaliteit van het OV. Dat betekent niet dat maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid uit den boze zijn.
- De kwaliteit van knooppunten zoals stations is belangrijk. De gemeente dient zorg te dragen voor een goede inrichting van de openbare ruimte rond een knooppunt. De gemeente zorgt ook voor afstemming met vervoerders, Stadsregio en andere betrokken partijen (zodat ook zaken als bewegwijzering goed geregeld zijn).
- Het regionale railnetwerk moet sterk uitgebreid en verbeterd worden. Wat nu nog de sprinters van NS zijn moet uitgebouwd worden tot de ruggengraat van het OV binnen de Metropoolregio Amsterdam. Deze Amsterdamse RegioTreinen moeten snelle en frequente verbindingen bieden van de kernen in de Metropoolregio naar de belangrijkste bestemmingen binnen de gemeente Amsterdam (CS, ring, Bijlmer). Hiervoor zijn nieuwe stations nodig.
- Almere gaat verdubbelen in omvang. De groei van verkeer die dat met zich meebrengt, wordt door het spoor opgevangen, via de bestaande infrastructuur.
- De ringlijn van de metro moet vanaf Isolatorweg worden doorgetrokken via het Westerpark en het Haarlemmerplein naar het Centraal Station, en daar zo mogelijk aansluiten op de Oostlijn. Op die manier krijgen veel wijken in Nieuw-West een snelle verbinding met CS.
- De ChristenUnie is bang voor nog (veel) meer tegenvallers rondom de Noord-Zuidlijn. Stoppen moet altijd een optie blijven bij nieuwe wegingsmomenten. Belangrijk is in ieder geval dat aannemers en gemeentelijke diensten goed samenwerken en dat naar de burgers toe (vooral omwonenden) maximale openheid wordt gegeven.

7.5 Personenvervoer over water

De fietsverbindingen met Amsterdam-Noord moeten verbeterd worden. Aanleg van bruggen is echter niet wenselijk. Vanwege de scheepvaart zouden dat hoge en beweegbare bruggen moeten zijn, die lastig inpasbaar zijn en het zicht over het IJ aantasten.

- Aantal, capaciteit, en bedieningstijden van de veerverbindingen over het IJ moeten uitgebreid worden.
- Er moet een veer komen van het Oostelijk Havengebied naar het Zeeburgereiland (omdat je met de fiets niet door de Piet Heintunnel mag).
- Er moeten strenge milieu-eisen gesteld worden aan rondvaartboten en ponten.
- Er moet gezocht worden naar mogelijkheden om meer vervuilende boten meer havengeld te laten betalen.

7.6 Taxi

Een goed functionerend taxisysteem is een nuttige aanvulling op andere vervoermiddelen. Helaas functioneren in Amsterdam de taxi's niet goed. Striktere handhaving is nodig, mogelijk in combinatie met aanpassing van de regels. Het voordeel van taxi's boven particuliere auto's was altijd dat ze geen parkeerruimte innemen. Door het betaald parkeren wordt het gebruik van de particuliere auto echter al

afgeremd. Taxi's krijgen allerlei voordelen (gratis staan op standplaatsen op heel dure locaties, gebruik vrije trambaan), maar die voordelen komen niet via de tarieven ten goede aan de gebruikers.

- Het is daarom beter de huidige openbare taxistandplaatsen af te schaffen. In plaats daarvan kan aan taxicentrale's de mogelijkheid worden geboden een particuliere standplaats te huren.
- Zolang er nog taxistandplaatsen zijn: optreden tegen het laten draaien van de motor op de standplaats.
- Op termijn krijgen alleen elektrische taxi's toestemming tram- en busbanen te gebruiken.
- Zaken als fysiek geweld, het weigeren van een rit, niet op de meter rijden, niet in de buurt van de taxi blijven, het niet opvolgen van aanwijzingen en het uitlenen van de slagboompas of vergunning moet veel sneller leiden tot het intrekken van de vergunning. De gemeente moet daarop blijven hameren bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat.

7.7 Goederenvervoer

Goederenvervoer is nodig, maar zorgt ook voor veel overlast. Dat moet daarom in de stad geregeld worden op een manier die vriendelijker is voor mens en milieu.

- Er moet alsnog een systeem van goederentransporten opgezet worden. De gemeente dient de daarvoor benodigde infrastructuur in de openbare weg te betalen.
- Er moeten meer parkeerplaatsen worden aangewezen voor laden en lossen. Er moet streng worden opgetreden tegen bestelwagens e.d. op fiets- en voetpaden. (Dat moet hooguit mogelijk zijn voor een verhuizing, met een speciale vergunning en een verkeersregelaar.)
- Wellicht is goederenvervoer over water een mogelijkheid om de overvolle wegen te ontlasten.

7.8 Verkeersveiligheid

Het verkeer in Amsterdam veroorzaakt nog te veel doden en gewonden, helaas ook onder kinderen. Ook voor bezoekers van de stad is Amsterdam een grote verkeersjungle. Het beleid moet erop gericht zijn het aantal slachtoffers te beperken, dit kan door een gezamenlijke aanpak in verkeersonderwijs, voorlichting, handhaving en aanleg van veilige infrastructuur. Amsterdam moet weer een stad worden waar ook de 'zwakkere' verkeersdeelnemer zich veilig kan voelen en zich zelfstandig kan verplaatsen.

- Op alle basisscholen en scholen voor voorgezet onderwijs wordt structureel verkeersonderwijs gegeven, zowel theoretisch als praktisch. Alle kinderen moeten leren fietsen. Ouders moeten daarin nauw betrokken zijn; zij geven immers het voorbeeld voor hun kinderen.
- Er moet extra aandacht voor de veilige inrichting van de gebieden rondom scholen komen.
- Ouders moeten zoveel mogelijk worden gestimuleerd hun kinderen te voet of per fiets naar school te brengen. De parkeer- en verkeerschaos die ouders creëren is voor de kinderen zelf al erg gevaarlijk. Als ouders zelf hierin geen verandering brengen moeten maatregelen kunnen worden ingezet als parkeerverboden en het tijdelijk afsluiten van straten.
- Er moet goede voorlichting komen voor bezoekers en toeristen van de stad over de spelregels in het Amsterdamse verkeer.

- Vrachtauto's moeten zoveel mogelijk geweerd worden uit de stad.
- Autoverkeer moet verminderd worden, en straten moeten zo ingericht worden dat duidelijk is dat auto's te gast zijn.
- De verkeersruimte moet overzichtelijk worden ingedeeld, daarbij moet verder worden gegaan met de inrichting van dertigkilometergebieden, die een grote bijdrage kunnen leveren aan de verkeersveiligheid.
- Het onveilige gedrag van sommige groepen (brom-)fietsers moet worden verbeterd: zonder verlichting rijden, over trottoirs fietsen, tegen het verkeer in rijden etc. zorgen voor onbegrip bij andere weggebruikers en ongelukken kunnen dan ook niet uitblijven.
- Er moet in het verkeer streng gehandhaafd worden, met name op te hard rijden (zeker in dertigkilometerzones), door rood rijden en geen voorrang verlenen.
- Goederenvervoer en bouwverkeer moet zoveel mogelijk buiten de spits en haal- en brengtijden van school plaatsvinden, zodat confrontaties met bijvoorbeeld fietsende kinderen kan worden voorkomen. Ook bevordert deze maatregel de doorstroming.

7.9 Overige

De verkeersinfrastructuur is er voor het verkeer. Hinder en afsluiting voor evenementen moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Er moeten duidelijke grenzen gesteld worden aan gebruik van de openbare ruimte voor commerciële doelen.

8. Milieu

Aandacht voor het milieu wordt tegenwoordig breed gedeeld. Van links tot rechts werpen politici zich op als voorvechters voor een beter milieu. Gelukkig maar, want er zijn veel problemen om aan te pakken. In reactie op alle aandacht voor het milieu wordt er wel eens bagatelliserend gesproken over die zaken, maar dat is niet terecht. Zo becijferde de GGD dat de gebrekkige Amsterdamse luchtkwaliteit zorgt voor een kortere levensverwachting, en voor gebrekkige ontwikkeling van de longfunctie van jonge kinderen. Verder zien we dat het energieverbruik in Amsterdam alleen maar toeneemt, terwijl brandstofschaarste en brandstofprijzen dat (gemiddeld genomen) ook doen. Ook zwerft er in Amsterdam nog altijd veel te veel afval op straat.

Wat belangrijk is, is dat we met z'n allen een gevoel van urgentie krijgen. We moeten inzien dat de manier waarop we nu met onze omgeving omgaan in de toekomst steeds meer problemen oplevert. Dat past niet bij de Bijbelse opdracht goed voor de schepping te zorgen. We kunnen daarom het werken aan die problemen ook niet voor ons uit blijven schuiven. Veel mensen roepen dat ze zich hard willen maken voor een beter milieu, maar daarmee zijn we er niet. Het gevoel van urgentie moet ook worden vertaald naar een mentaliteitsverandering. Alleen dan kunnen noodzakelijke keuzes worden gemaakt die soms pijnlijk zullen zijn. Zo moeten we ervoor kiezen serieus te investeren in technologische oplossingen. Dat betekent niet dat we daarvan alle oplossingen moeten verwachten. We zullen ook bereid moeten zijn in te leveren. Moet onze welvaart koste wat kost blijven stijgen, of zijn we met ons welvaartsniveau zo ruim bedeed dat de rem er wel wat op kan, als dat grote positieve effecten op het milieu met zich meebrengt? Het antwoord dat de ChristenUnie op deze vraag geeft, laat zich raden.

Zoals gezegd zijn de problemen op dit gebied ernstig, maar dat betekent niet dat de nuchterheid bij het aanpakken ervan uit het oog verloren moet worden. Grootse plannen voor zonnecollectoren klinken prachtig, maar met de huidige stand van techniek is zonne-energie een verschrikkelijk dure en inefficiënte oplossing. En Amsterdam is een veel te kleine speler om op zo'n gebied ver voor de troepen uit te lopen. Ook bij plannen rond elektrisch vervoer en het zelf opwekken van duurzame energie geldt dat zulke opties met een zorgvuldige kosten-batenanalyse tegen het licht moeten worden gehouden. Te vaak verzanden debatten hierover in uitzichtloze loopgravenoorlogen, waarbij de verschillende partijen oogkleppen ophebben, en voorvechters geen oog hebben voor argumentatie van tegenstanders, en vice versa. De ChristenUnie wil op een nuchtere manier knopen doorhakken.

8.1 Afval

Bij het woord 'netjes' krijgen veel mensen de bijmaak van 'vertrutting'. Ten onrechte: is een opgeruimd huis truttig, of is dat gewoon praktisch en leefbaar? Niet alleen voor de bewoners van dat huis, maar ook voor gasten. Datzelfde geldt voor Amsterdam.

- Het bevestigen van allerlei reclamemateriaal aan bijvoorbeeld auto's en fietsen is hinderlijk en zorgt bovendien voor veel zwerfvuil. De ChristenUnie wil dat dit in Amsterdam verboden wordt.

- Er moet veel harder opgetreden worden tegen mensen die rommel op straat deponeren, ook als het gaat om hondenpoep, kauwgom en sigarettenpeuken. Streng handhaving moeten samen opgaan met het schoon houden van de stad: Amsterdam moet zó schoon zijn dat mensen niet eens overwegen hun rotzooi op straat te gooien. Mensen moeten natuurlijk wel de kans hebben hun afval kwijt te raken. Daarom moeten overal voldoende prullenbakken geplaatst worden.
- Afvalscheiding is belangrijk, hoewel we ons realiseren dat het niet eenvoudig is. We zoeken naar mogelijk heden om burgers hiertoe over te halen.
- Graffiti draagt in hoge mate bij aan verloedering en een gevoel van onveiligheid en moet daarom hard worden aangepakt.
- Door inzameling voor de burger duidelijker en makkelijker te maken kan voorkomen worden dat grof vuil en chemisch afval op de verkeerde plekken terecht komen.

8.2 Schone lucht

De Amsterdamse lucht is nog veel te vies, vooral langs de grote verkeersaders. Autogebruik is de grootste oorzaak. Veel wordt verwacht van elektrisch vervoer.

- Het stimuleren van elektrisch vervoer is een goede zaak, al was het alleen al om te laten zien dat elektrisch rijden een optie is. Niet vergeten moet worden dat elektrisch vervoer weliswaar uitstootvrij is, maar dat de energie wel ergens vandaan moet komen. Bovendien leveren de accu's bij de huidige stand van techniek nog maar weinig op. Daarom geeft het geen pas hier enorme bedragen in te investeren. Wel moeten er oplaadpunten in de stad beschikbaar zijn.
- De Markthallen moeten verdwijnen uit de stad, en verplaatst worden naar bijvoorbeeld het Westelijk Havengebied. Dit kan voor ondernemers die gebruik maken van de hallen lastig zijn. Zij kunnen wellicht gestimuleerd worden samen met andere ondernemers afspraken te maken over gezamenlijk transport.
- De milieuzone voor vrachtverkeer moet grondig geëvalueerd worden. Wellicht is uitbreiding van het systeem noodzakelijk.
- In de haven aangemeerde schepen moeten gebruik maken van walstroom, en niet zelf energie opwekken met smerige dieselgeneratoren.
- Wanneer de normen voor luchtkwaliteit gehaald worden, moeten maatregelen die zijn ingevoerd om dat te bereiken niet ongedaan gemaakt worden. Er is niks mis met lucht die nog gezonder is dan de norm.

8.3 Zuinig met energie en water

Veel eenvoudiger dan investeren in allerlei technologische oplossingen is simpelweg besparen. Vaak kan dat zonder in te boeten aan comfort (bijvoorbeeld door apparaten niet op stand-by te laten staan), maar ook als het comfort wél in het geding komt, moet besparen toch een optie zijn. Het moet niet zo zijn dat we alleen maar wat willen inleveren als we er ook iets voor terugkrijgen.

- Door het beter isoleren van bestaande woningen kunnen Amsterdamse huishoudens tientallen procenten op hun energieverbruik besparen. Daarom moeten woningcorporaties hier veel sneller

- werk van maken. Stadsdeel Westerpark gaf in 2009 het goede voorbeeld door extra milieumaatregelen te eisen. Dat mag huurders best wat kosten, zij profiteren er immers ook van.
- Zowel bij nieuwbouw als bij renovatie moet het verplicht zijn volgens energiebesparende richtlijnen te bouwen.
  - Het in 2009 ingestelde 'MKB Klimaatfonds', waarmee de gemeente zich garant stelt voor bankleningen waarmee ondernemers energiebesparende maatregelen kunnen nemen is een goed initiatief, dat wellicht uitbreiding verdient.
  - Bij gemeentelijke aanbestedingen moeten zuinigheid en duurzaamheid een belangrijke rol spelen.
  - Indien mogelijk dient alle 'gemeentelijke' verlichting LED-verlichting te zijn. Dit kan een belangrijke bijdrage leveren aan energiebesparing.
  - De aanleg van groene daken wordt gestimuleerd. Deze dragen bij aan warmte- en geluidsisolatie, zorgen voor schonere lucht, gaan langer mee dan 'gewone' daken en verlagen de druk op het riool, doordat ze water opnemen.
  - Burgers moeten op de hoogte zijn van hun energieverbruik en besparingsmogelijkheden. Een door de gemeente aangeboden 'energiescan', zoals in Enschede is gebeurd, verdient aanbeveling. Duidelijk moet worden gemaakt dat energiebesparende maatregelen weliswaar geld kosten, maar doorgaans veel meer opleveren vanwege de grote besparing (een goed voorbeeld is de isolatie van woningen).
  - Alle huizen in Amsterdam moeten op termijn een energielabel hebben, de gemeente moet erop toezien dat dat ook werkelijk gebeurt.
  - Amsterdam volgt de in 2009 gestarte proef met zuinige winkelpuien zorgvuldig. Wanneer deze een succes blijkt te zijn, zet de gemeente in op stimuleringsmaatregelen. Het is slecht voor het milieu dat winkels in de winter een open pui hebben.
  - De gemeente maakt zich er sterk voor dat de vaste kosten voor water- en energieverbruik dalen, om de variabele kosten te laten stijgen. Zo wordt zuinigheid beloond. We moeten het financieel zo veel mogelijk merken wanneer we te veel gebruiken of juist wanneer we erin slagen te minderen. Wellicht is het mogelijk om samen met Waternet en de energiebedrijven afspraken te maken over het afschaffen van vaste kosten van water- en energieverbruik en het variabel maken van alle kosten.
  - De opkomst van milieubelastende verwarmde terrassen dient te worden tegengegaan.
  - Stadsverwarming is bijzonder milieuvriendelijk; daar moet zoveel mogelijk gebruik van gemaakt worden.
  - De gemeente heeft een taak om Amsterdammers te informeren over allerlei subsidies die te verkrijgen zijn voor bijvoorbeeld energiebesparende apparatuur.

8.4 Overige

- Het gaat goed met de Amsterdamse waterkwaliteit. Succesvol beleid moet worden voortgezet.
- Natuur- en milieueducatie moet voldoende worden ondersteund.
- Er moet gezocht worden naar middelen om lichtvervuiling aan te kunnen pakken.

9. Openbare orde en veiligheid

Vrijheid in Amsterdam is een groot goed. Het is ook haar aantrekkingskracht. Het zich vrij en onbezorgd in de stad kunnen begeven moet mogelijk zijn voor alle inwoners en bezoekers. De keerzijde hiervan is dat deze vrijheid door bepaalde mensen wordt misbruikt voor criminele doeleinden waar de stad Amsterdam echt niet bij is gebaat en waar de veiligheid van mensen, goederen of gebouwen in meer of mindere mate in het geding is.

Veiligheid begint bij de burger. Het begin van preventie is een liefdevolle omgeving om op te groeien. Hechte gezinnen vormen goede preventie. Gebrek aan zorg en liefde, anonimiteit en eenzaamheid zijn een risicofactor. De overheid grijpt in daar waar het uit de hand loopt of dreigt te lopen.

Voor de ChristenUnie kan er geen sprake zijn van het gedogen van drugs, coffeeshops, drankketen, (illegale) prostitutie en andere situaties die veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Gedogen is geen oplossing, het creëert alleen maar weer nieuwe problemen. Legalisering is al helemaal niet het antwoord. De overheid stelt duidelijk wat wel en niet mag en heeft oog voor onderliggende problemen.

- Versterk de sociale samenhang tussen mensen en groepen mensen door het faciliteren van wijkplatforms, buurtverenigingen, buurtfeesten en buurtbudget.
- De gemeente en de stadsdelen moeten samen met de politie het gewenste gedrag blijven communiceren aan de burgers. Niet alleen handhaving; het begint bij goede communicatie omtrent de verwachtingen die de overheid heeft van de burger.

9.1 Politie

Het beleid van de politie is steeds meer afgestemd op kengetallen zoals de Amsterdamse Veiligheidsindex en landelijk en lokaal aangedragen aandachtspunten. Een onrustige wijk krijgt daardoor extra aandacht, maar zodra de onrust weg is, is ook de extra aandacht weg. Structurele aandacht voor zo'n wijk en preventieve aanpak van de problemen moet vanuit de gemeente komen.

- Het doen van aangifte moet makkelijk zijn en worden gestimuleerd. Gegevens van de aangever mogen in nooit bij de dader terecht kunnen komen.
- Voor het vertrouwen in de politie is het bijzonder belangrijk dat snel en adequaat gereageerd wordt op meldingen.
- Burgernet, een samenwerkingsverband tussen burgers, gemeente en politie, is een nieuw initiatief om de veiligheid in de woon- en werkomgeving te bevorderen. Ook voor het korps Amsterdam-Amstelland moet het Burgernet actief worden.
- Te vaak wordt op incidenten gereageerd: kort na een schietpartij in de Bijlmer is opeens overal politie te zien om te fouilleren. Dat is weinig effectief en biedt schijnveiligheid.
- Geweld tegen personeel van nood- en hulpdiensten en ambtenaren is grensoverschrijdend gedrag. De agressors dienen naast hun straf ook verplicht een cursus te volgen waarin dit gedrag uitgebreid aan de orde wordt gesteld.
- De politie moet waar nodig gebruik maken van preventief fouilleren en cameratoezicht.

- De wijkteams, buurtregisseurs en recherche staan onder grote werkdruk. Met veel zwaar werk te verzetten met weinig personeel komt de politie er niet altijd toe om repressief te werken en zichtbaar op straat aanwezig te zijn. Meer personeel op buurtniveau is gewenst, evenals de versterking van de samenwerking met allerlei partijen op buurtniveau, zoals welzijnsorganisaties. De wijkagent bouwt een netwerk op en weet bijvoorbeeld welke ouders of anderen al gezag hebben in de buurt en zo ingezet kunnen worden.
- 'Veilig in en om de school', een concept waar primair en voortgezet onderwijs afspraken maken met politie en gemeente, moet worden voortgezet. Het contact tussen agent en scholier is belangrijk voor onderling contact, begrip en voorlichting. De betrokkenheid van ouders bij dit onderwerp moet verder worden vergroot.
- Verhaal de kosten van vandalisme op de ouders, in geval van minderjarigen verhalen op ouders; publiceer regelmatig de resultaten hiervan en de omvang van schade ten gevolge van vandalisme door middel van een 'vandalismemeter'.
- Na een aangifte moeten mensen geïnformeerd worden over wat er met hun aangifte gebeurd is.
- Voor het vertrouwen in de politie is het belangrijk dat de politie zich ook zelf aan de regels houdt.
- Aan politie-inzet bij evenementen dienen organisatoren waar mogelijk zelf mee te betalen.
- Gebiedsverboden en cameratoezicht zijn effectieve middelen tegen groepen jongeren die problemen veroorzaken.
- Het is goed dat gevangenen, nadat ze hun straf hebben uitgezeten, weer met een schone lei in de samenleving kunnen functioneren. Ex-gevangenen moeten langer worden begeleid zodat herhaling wordt voorkomen. Ook moet hulp worden aangeboden in geval van psychische nood. De overheid moet ruimte bieden voor vrijwillige initiatieven (bijvoorbeeld door kerken) op dit vlak.
- De Amsterdamse politie slaagt er de afgelopen jaren steeds beter in voetbalhooligans in toom te houden. Er moet gezocht worden naar mogelijkheden tot verdere verbetering, zodat ook huldigingen op het Leidseplein weer tot de mogelijkheden behoren.

9.2 Project 1012

Er wordt, zeker aan de liberale kant van het politieke spectrum, vaak liefkozend over de Wallen gesproken. De ChristenUnie vindt dat onbegrijpelijk, gezien al menselijk leed waar de Wallen van druipen. Daarom is het een goede zaak dat de gemeente Amsterdam de Wallen wil opschonen. Sommigen roepen dat daarmee een uniek stuk Amsterdam verdwijnt. Dat is wellicht het geval, maar wil Amsterdam zich profileren met zo'n deel van de stad? Wat voor soort toeristen denken we daarmee te trekken?

- De opschoning van de Wallen (bijvoorbeeld door het uitkopen van ondernemers) moet doorgaan.
- Het is daarbij belangrijk dat criminaliteit en misbruik van vrouwen niet wordt verplaatst, maar echt uitgebannen.
- De Wallen moeten ook zonder seksindustrie aantrekkelijk zijn voor toeristen, bijvoorbeeld met kunst en cultuur.

10. Overheid en organisatie

De gemeente moet een dienstbare overheid zijn, en een bondgenoot van de samenleving. Dat betekent zoveel mogelijk verantwoordelijkheden in de samenleving laten of daar terugleggen. Het betekent op z'n minst verantwoordelijkheden delen met partners in de samenleving. De gemeente ondersteunt daarbij, faciliteert en stelt grenzen waar nodig. Op deze manier draagt de overheid bij aan een bloeiende samenleving.

Dienstbaarheid is niet soft en is ook niet alleen maar dienstbaarheid aan burgers (niet alleen maar 'u vraagt, wij draaien'). Het is ook dienstbaarheid aan het algemeen belang en aan de publieke gerechtigheid. Daarin heeft de overheid ook een duidelijke eigen verantwoordelijkheid.

De ChristenUnie staat een sobere overheid voor die ruimte geeft aan het particuliere initiatief.

Wanneer de overheid bepaalde taken op zich neemt, geldt dat die taken decentraal uitgevoerd moeten worden waar dat kan, en centraal waar het moet. Zo staat de overheid dicht bij de burger.

Bovendien is het een voordeel dat gemeenten (of stadsdelen) beter de beschikbare middelen over de eigen problemen kunnen verdelen dan een hogere overheid dat zou kunnen. De tendens is ook dat steeds meer taken worden gedecentraliseerd. We moeten er wel op letten dat de dienstverlening aan de burgers daarbij op peil blijft.

Een dienstbare overheid vraagt om een dienstbare burgemeester en om dienstbare raadsleden, wethouders en ambtenaren. De ChristenUnie wil een gemeentelijke organisatie die dienstbaar is aan de samenleving en zoveel mogelijk via één loket open, transparant, service- en klantgericht handelt. De ChristenUnie staat dicht bij de burger en zet daarom buurten en wijken centraal.

10.1 De plaats van kerken en andere religieuze instellingen

De scheiding tussen kerk en staat is een groot goed. Institutionele inmenging is principiële verkeerd. Dat betekent niet dat de gemeente niet z'n oor te luisteren kan leggen bij kerken, of dat de gemeente bepaalde maatschappelijk relevante activiteiten niet zou mogen faciliteren. Kerken en andere religieuze instellingen hebben een maatschappelijke relevantie. Daar kan de overheid niet omheen. Deze instellingen moeten daarom ook gesprekspartner van de overheid zijn op bepaalde terreinen. Er wordt wel gezegd dat de overheid alleen in zee moet gaan met 'gematigde' religieuze instanties. Maar hoe kan een neutrale gemeente bepalen wat gematigd is? Dat oordeel is niet aan de overheid. Voor zover de religieuze instellingen op een bepaald terrein een rol op zich genomen hebben, en hun handelen binnen de grenzen van de wet blijft, moeten zij door de gemeente gehoord worden.

10.2 Stadsdelen

Wanneer het aantal stadsdelen teruggaat naar zeven, is het onvermijdelijk dat voor een deel van de Amsterdammers de publieksbalies op grotere afstand komen te liggen. Dat hoeft geen probleem te zijn. Wanneer het dat toch blijkt te zijn, moet daar alsnog aan gewerkt worden.

- Nu de stadsdeelkantoren groter worden, en dus efficiënter kunnen werken, kunnen de publieksbalies ruimere openingstijden krijgen.

- Nieuwe stadsdeelkantoren moeten alleen gebouwd worden als dat strikt noodzakelijk is, en niet uit overwegingen van prestige. Met alle leegstaande kantoorpanden in de stad is nieuwbouw waarschijnlijk helemaal niet nodig.
- De sterke punten van de stadsdelen moeten behouden worden. Fuserende stadsdelen moeten hun eigen organisaties goed tegen het licht houden en steeds voor de beste werkwijze kiezen.

10.3 Helderheid naar de burger

De betrokkenheid van burgers moet worden vergroot. Drempels tot deelname aan het proces van besluitvorming, inspraak en bezwaar maken moeten worden weggenomen.

- Alle besluiten, vergaderstukken, nota's en dergelijke moeten voor alle diensten en bedrijven online worden gezet en goed doorzoekbaar zijn. Er kan geëxperimenteerd worden met meer specifieke informatie voor belanghebbenden: ondernemers bijvoorbeeld zouden zich moeten kunnen abonneren op de informatie die specifiek voor hén nuttig is.
- De burger krijgt vaak de mogelijkheid tot inspraak. Wanneer de raad de wensen van insprekers niet honoreert, kan dat frustratie opleveren. Daarom moet duidelijk worden gecommuniceerd dat de raad uiteindelijk beslist, en moet een inspreker ook ingelicht worden over eventuele redenen de wensen niet te honoreren.
- Wanneer burgers bezwaarschriften indienen, moet duidelijk zijn wat de procedure vervolgens is.

10.4 Integriteit

Integriteit zit niet in regels, maar tussen de oren. Toch moeten die regels er zijn.

- Beloningen boven de Balkenende-norm mogen niet bij gemeentelijke instellingen. Dat ondermijnt het vertrouwen in de overheid. Om dezelfde reden moet zeer terughoudend worden omgesprongen met gouden handdrukken.
- Gemeentelijke functionarissen en raadsleden moeten volstrekte openheid geven over zaken als hun declaraties en over hun nevenfuncties.
- Er moeten maatregelen genomen worden om te voorkomen dat gemeentelijke medewerkers ontslag nemen en als consultant terugkomen bij dezelfde dienst.
- Klokkenluiders binnen de gemeentelijke en maatschappelijke organisaties moeten zoveel mogelijk ondersteund worden.
- Belangenverstrengeling bij (deel)raadsleden moet uitgebannen worden, zeker als het om subsidieverstrekking gaat.

10.5 Financiën

De economische crisis – die ook een morele crisis is wat betreft onze omgang met geld en rijkdom – gaat aan Amsterdam niet voorbij. Ook onze stad zal de uitgaven kritisch tegen het licht moeten houden. Uitgangspunt is daarbij dat de financiële middelen die we hebben, op een rechtmatige en doelmatige wijze worden ingezet. Daarbij zullen we, achter alle financiële cijfers, vooral oog moeten

houden voor het beleid dat is en wordt ingezet, met prioriteit voor een duurzame stad, waarin recht wordt gedaan aan de zwakkeren.

- De ChristenUnie wil jaarlijks een sluitende begroting, zowel bij de structurele gelden als bij de eenmalige gelden.
- Er moet veel aandacht zijn voor langetermijnaspecten van de begroting, zoals goede planning van onderhoudsbudgetten en degelijke investeringsramingen.
- Los van bezuinigingen is het belangrijk dat de financiële middelen die de gemeente ten dienste staan effectief worden ingezet. De ChristenUnie pleit er dan ook voor dat regelmatig beleidsevaluaties worden gehouden en dat onderdelen van het beleid die geen bijdrage leveren aan de vooraf vastgestelde doelen worden geschrapt.
- Structurele activiteiten (d.w.z. die jaarlijks op de begroting terugkeren) moeten met structureel geld worden gefinancierd.
- Er wordt terughoudend omgegaan met verhoging van de lastendruk van de burger. De tarieven voor de onroerendezaakbelasting mogen niet de sluitpost voor de begroting vormen. Wel is het belangrijk op te merken dat een hogere kwaliteit van de dienstverlening, waar burgers terecht om vragen, niet gratis is en dus gevolgen kan hebben voor de hoogte van de gemeentelijke lasten.
- Bij de begroting en de jaarrekening moet ruime aandacht worden geschonken aan de risicoparagraaf. De belangrijkste risico's moeten worden benoemd en van bedragen worden voorzien. Hierdoor kan er begrotingstechnisch rekening met deze risico's worden gehouden.
- Het onderhoudsniveau van de stad – van het groen, de wegen, de bruggen, de riolering, de verlichting – moet op peil blijven. Om te voorkomen dat in de toekomst achterstanden weer moeten worden goedgeemaakt is het volgens de ChristenUnie niet raadzaam om te bezuinigen op het onderhoud van deze genoemde voorzieningen.

10.6 Overige

- Burgemeester en college dienen zich te verantwoorden voor hun inzet in gemeenschappelijke regelingen, regionaal college (politie), driehoek en veiligheidsregio. Hetzelfde geldt voor het portefeuillehoudersoverleg en het stadsdeelvoorzittersoverleg.
- Het moet niet zo zijn dat Amsterdam op alle gebieden zelf per se het wiel moet uitvinden. Creatieve denkers zitten overal in Nederland, dus wanneer probleemoplossingen in andere gemeenten succesvol zijn, moet Amsterdam daar van profiteren. Andersom kan Amsterdam ook andere gemeenten verder helpen.
- Rijksregelingen waar Amsterdammers gebruik van kunnen maken moeten bekend zijn bij ambtenaren, die het vervolgens aan de burgers moeten aanbieden.